ԱՐՏԱՐԱՍԱՏ
SARDARABAD

BUENOS AIRES
AÑO XIV
Nº 532
Miércoles
14 de
Junio
de
1989

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

Sergio Nahabetian primer concejal

En las elecciones celebradas el 14 de mayo pasado, nuestro correligionario Sergio Nahabetian resultó elegido como primer concejal representante de la UceDe para el partido de Avellaneda. En segundo lugar fue electo el Sr. Pedro González.

Cabe señalar que es la primera vez que la UceDe conquista representación en el Concejo Deliberante de ese partido. Asimismo debe consignarse que Sergio Nahabetian es el Presidente del Distrito Avellaneda de la UceDe, siendo el Sr. González su Secretario.

En otro orden de cosas, el Sr. José Maldjian, también del mismo partido, fue elegido primer diputado provincial.

Հրաժեշտի Խօսք

Արժանթինահայ գաղութին մէջ մեր կրթական եւ ազգային առաքելութիւնը վերջացուցած համարելով, մեկնումի նախօրեակին, կը փափաքինք մամուլով խորին շնորհակալութիւններ յայտնել բոլոր անոնց, որոնց հետ անցնող 12 տարիներուն ընթացքին պատեհութիւնը ունեցանք ճանչնալու եւ մեր ազգի ցաւերը եւ ուրախութիւնները բաժնելու:

Մեր սրտագին մաղթանքն է, որ այս գաղութին մէջ տիրող ազգասիրական, հայրենասիրական եւ հոսանքն ի վեր մարտնչող ոգին անսասան մնայ, զօրանայ եւ աւելի ազդեցիկ ըլլայ յաջորդ սերունդներուն մէջ:

Նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթենք բոլոր դպրոցներուն, միութիւններուն, կուսակցութիւններուն, մամուլին եւ մանաւանդ ուժ, կորով եւ համբերութիւն՝ բոլոր ուսուցիչներուն եւ տնօրէններուն:

Գէորգ եւ Վարդիթեր Մարաշլեան

Յունիս 14, 1989

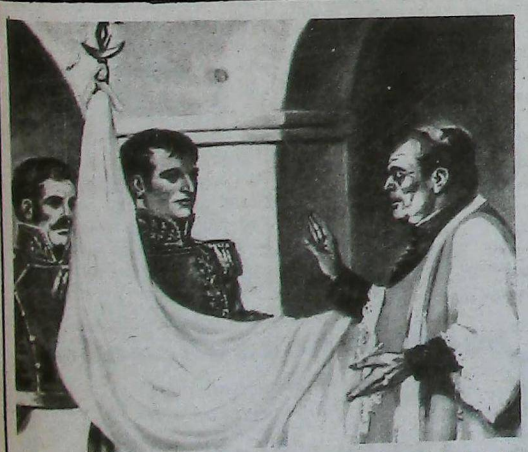

La Bandera es un símbolo. Es la Patria. Así lo consideró Manuel Belgrano cuando la creó -azul y blanca- como imagen de la Patria Argentina.

Dallakian propone un esfuerzo conjunto con los partidos en la Diáspora

Los Angeles: Garlen Dallakian, Presidente del Comité de Relaciones Culturales de Armenia con la Diáspora, llamó a juntar esfuerzos entre la Madre Patria y los tres partidos políticos en la diáspora, con el propósito de trabajar por la Causa Armenia.

Durante una entrevista, Dallakian propuso la realización de un Simposio político con la participación del Partido Comunista de Armenia, el Tashangtsutiún (FRA), el partido Ramgavar (ODLA) y el partido Henchakian, los que hasta ahora estaban trabajando por la Causa Armenia separadamente.

El Simposio pasará revista a lo actuado hasta ahora por dichos partidos, a la vez que encarará el plan futuro a realizar conjuntamente.

"Nosotros debemos coordinarnos, para unificar nuestros esfuerzos a este respecto", dijo Dallákian. Y agregó: "Alguna noticia extraoficial ha llegado a mis oídos" de que Ramgavar y Henchakian se han quejado de que líderes del Soviet de Armenia estarían prestando mayor atención a los tashnags que a ellos. "Esta queja no es justificada", dijo.

"Todos estos partidos sirven igualmente a la preservación de nuestro pueblo. Aunque ciertamente hay tendencia vis-a-vis de parte del Soviet de Armenia hacia el partido tashnag. Nosotros hemos llamado también a los otros partidos. Es necesario que nos sentemos juntos para fijar nuestros intereses nacionales por encima de los intereses partidarios, todo ello manteniendo una única perspectiva política".

Recordando las demandas armenias por la reunificación de Gharabagh, dijo Dallakian que la colocación de Gharabagh bajo la jurisdicción de Moscú, fue "el mejor paso dado en su momento. Nosotros ahora necesitamos llegar hasta el fin con una serie de pasos concretos que lleven a la unión de Gharabagh con Armenia".

En cuanto al Comité de Gharabagh, manifestó que su arresto, basado en "perturbadores de la paz", no tuvieron justificación. El cargo no correspondió a la pena. Por perturbar la paz ellos debieron ser multados y cerrarse la cuestión.

Cuando se le preguntó sobre el motivo real de estos arrestos, Dallakian respondió que él se sentía incapaz de señalarlo "desde afuera, desconociendo el razonamiento de ambas partes: el Comité de Gharabagh y el Gobierno". Y agregó: "Así como yo creo en la patriótica posición del Comité de Gharabagh, a veces pueden ocurrir hechos que causen conflictos entre ellos y las autoridades".

Armenia al Día

Actores armenios en los EE. UU.

Un grupo de actores del Teatro Sundukian, de Erevan, estuvo durante tres semanas en los Estados Unidos, especialmente invitado por un programa televisivo. Los artistas armenios representaron exitosamente sus composiciones literario musicales y el espectáculo "Corrado".

"El viaje me convenció una vez más de que estos encuentros con la armenidad de la diáspora, a la vez que placenteros, son muy importantes y constructivos" dijo, a su regreso el director del teatro Joren Abrahamian.

Y agregó: "De todo ello fueron claro testimonio miles de flores y apretones de mano recibidos en nuestra gira. Asimismo suscribimos un contrato para una futura tourneé del elenco por las ciudades de los Estados Unidos, y también estamos en conversaciones para actuar en Canadá y en la Argentina.

Denominan Mjitar Gueratsí a un Instituto

El Instituto de Medicina de Erevan recibió el nombre de Mjitar Gueratsí, como homenaje al destacado médico armenio el siglo XII. En opinión de sus contemporáneos, así como de los investigadores modernos, Gueratsí logró para la medicina armenia lo mismo que Hipócrates para la griega e Ibn Sina para la árabe. Gueratsí dejó en herencia muchas obras referidas a todas las ramas de la medicina, siendo su trabajo más importante su libro "*Consolación de fiebres*".

Descubren un arco antiguo

Un arco triunfal, aparentemente destinado para la entrada solemne a la ciudad, se está descubriendo durante las excavaciones que se realizan en las ruinas de Talin, al noroeste de Armenia.

El hallazgo data del siglo X antes de nuestra época, y ofrece facetas muy interesantes desde el punto de vista de la arquitectura. Juntamente con este hallazgo se encontraron, también, restos de edificios así como numerosos utensilios domésticos.

Museo General Antranik

En una de las escuelas de Erevan acaba de inaugurarse el Museo a la memoria del General Antranik Ozanian, héroe de la lucha libertadora del pueblo armenio. Allí podrán verse fotografías, cartas, armas, uniformes y demás elementos pertenecientes al bravo jefe militar y a sus compañeros de arma.

El acto inaugural contó con la presencia de destacadas personalidades de la ciencia y la cultura armenias, así como camaradas del Regimiento del Comandante legendario. Al referirse a este hecho, el compositor Eduard Mirzoian lo consideró como la brillante iniciación de los festejos del 125° aniversario del natalicio del gran patriota y ciudadano.

Kirovakán incursiona en la industria de los pegamentos

Un importante hallazgo desde el punto de vista industrial es el logrado por la asociación científico-productiva "Polimerklei", en la ciudad de Kirovakán.

Se trata de una cola muy resistente y de fácil producción que en las numerosas pruebas realizadas revela que supera al polímero análogo que actualmente se importa de la República Federal Alemana. Por esta razón algunas firmas italianas se han interesado en realizar pruebas con este nuevo producto.

En Kirovakán ya se están produciendo alrededor de 350 tipos de pegamento de uso industrial y doméstico y el mismo se está convirtiendo en un rubro muy rentable de exportación.

Publicación de obras de Levón Shant

Una recopilación de las obras de Levon Shant (1869/1951), escritor armenio cuyo nombre había caído en el olvido durante largos años en su Patria, acaba de publicarse en Erevan con una primera tirada de 50.000 ejemplares.

En el caso de Levon Shant se daba la curiosidad que mientras era conocido y leído en muchos países europeos y por la diáspora armenia, sus coterráneos prácticamente lo ignoraban.

Las obras de Shant, entre ellas su famoso poema "Dioses Antiguos", se publicaron en Armenia por primera vez en 1968. La nueva recopilación contiene ahora versos, relatos, novelas cortas escogidas y artículos literarios críticos del autor.

Centros de tratamiento de enfermedades del riñón

En Erevan acaba de inaugurarse el Centro de Litotripsia (desmenuzamiento a distancia, sin ingerencia quirúrgica, de cálculos renales y cálculos ureterales). Hasta ahora sólo existía un centro análogo en Moscú. Pero la necesidad creada como consecuencia del reciente terremoto obligó a la creación de este instituto en Erevan, a los efectos de atender a las numerosas personas que quedaron afectadas por dolencias renales.

El centro de litotripsia tiene a su disposición un quirófano equipado con una instalación capaz de fragmentar cálculos por medio de honda de choque, así como otros servicios afines.

Los equipos de este centro que fueron facilitados por la República Federal Alemana ya están funcionando desde mayo pasado.

Ajedrez a la memoria de Tigran Petrosian

Acaba de abrirse en Erevan el Torneo Internacional de Ajedrez bautizado con el nombre de Tigran Petrosian y dedicado al 60° Aniversario del natalicio del bicampeón mundial. Finalizado el Torneo se jugará una simultánea con 5000 tableros en la que tomarán parte todos los participantes en el Torneo así como los ajedrecistas más prestigiosos de Armenia y Georgia.

En el frente del edificio de la Casa del Ajedrecista, en Erevan, se inaugurará un busto de Tigran Petrosian y, en la calle que lleva su nombre, se descubrurá una placa memorial. En fecha as señalarse se realizará un gran acto en homenaje al maestro internacional.

EL LIBRO DE LA COCINA ARMENIA

Las mejores Recetas Armenias en Comidas y Repostería
En venta: Niceto Vega 4779
771-2520

Para las cuatro estaciones y todas las edades

Lanas "Hetesia"

De vuelta a Armenia

Filadelfia: Marat Arabelian, de 12 años, se despide con un abrazo y una sonrisa de Anahid Ohanian del Hospital de Niños de Filadelfia, al retornar a Armenia. El fue uno de los cuatro niñis heridos por el terremoto, y tratados en este hospital.

Marat fue traído en febrero a Filadelfia, postrado en una camilla con la columna vertebral muy afectada, y ahora regresa con la primavera en su corazón y grandes esperanzas para el futuro.

Cicatrices del terremoto

Los Angeles: Arpiné Gregorian estuvo varias horas bajo los escombros, el día del terremoto. Ella sufrió un fuerte golpe en su cabeza que hizo necesaria una delicada cirugía de emergencia en su cráneo y en su frente. Fueron tres operaciones las que soportó la pequeña Arpiné, quedándole fuertes cicatrices que momentáneamente le impiden cerrar su ojo derecho.

Sin embargo, el Dr. T. Gregory Kirianoff (a la derecha de la foto), jefe de Cirugía Plástica del Century City Hospital, ha ospedado voluntariamente a Arpiné y a su padre en su hogar, considerando la necesidad de un largo tratamiento quirúrgico para corregir este defecto facial. Estas cicatrices serán eliminadas -dijo-, y la piel de Arpiné elastizada de manera que ella pueda volver a cerrar su ojo.

El Dr. Kirianoff, quien es también Presidente de la Sociedad Médica Armenio-Americana de California, estuvo en la Unión Soviética juntamente con el Dr. Sourén Karayan -cirujano ortopédico- realizando cirugía ortopédica de recuperación, así como considerando las posibilidades de proveer prótesis a aquellos niños que debieron ser amputados. El proyecto, con un costo superior a U$S 100.000, es totalmente financiado por AAMS.

ESTUDIO JURIDICO

Dr. Bautista Kuyumdjian
Dr. Gabriel E. Williams
Dra. Patricia Kuyumdjian de Williams
Dr. Javier B. Kuyumdjian

TUCUMAN 1438 PISO 7°
T.E. 40-6809 / 7112 / 49-7049

UNION GENERAL ARMENIA DE BENEFICENCIA BUENOS AIRES

ARMENIA 1322 - BS. AS.
773-2820 y *771-6500*

COMISION DE DAMAS

ASAMBLEA GENERAL ORDINARIA

CONVOCATORIA

De acuerdo con las disposiciones estatutarias, la Comisión de Damas de la Unión General Armenia de Beneficencia (filial Buenos Aires), invita a las señoras asociadas a participar de la Asamblea General Ordinaria que se celebrará en la sede el 20 de junio, a las 15,30 horas, a fin de considerar la Memoria de la actividad anual y elegir miembros de la Comisión Directiva.

LIGA DE JOVENES

CURSO DE FOTOGRAFIA
Adolescentes y Adultos
Gratuito

Jueves de 19,30 a 21,30
Inscripción Armenia 1322

Taller Libre de Dibujo y Pintura
Gratuito
Adolescentes y Adultos
Profesor Eduardo Markarian

Horario: martes 19,30 a 21,30 hs.

Armenia 1322 - Capital

Asesoría técnica en riesgos industriales y contratación de seguros generales

SEGUROS GENERALES L LAMAS

ATENCION ESPECIAL A LA COLECTIVIDAD ARMENIA

Bme. Mitre 777 7° B. Capital
TE. 49-1942/1886

Circulación Unilateral

Dr. VACHE GHAZARIAN
Trad. DIKRAN KAHVEDJIAN

Conclusión

Fecha histórica de la Causa Armenia 24 de Abril: Histórico 24 de Abril

Por primera vez desde la restauración de la soberanía armenia, esta fecha se conmemora oficialmente como Día de Recordación del Genocidio Armenio.

POr la mañana salimos en grupo desde el Comité de Relaciones Culturales con la Diáspora para dirigirnos hacia el Monumento a las Víctimas del Genocidio en Dzidzernagapert. Una inmensa multitud. El pueblo avanza hacia el Monumento en apretadas filas, lentamente, serio. Es necesario rendir homenaje también a las víctimas del movimiento artsajiano.

Los escolares, deteniendo cada tanto su avance y dirigidos por sus maestros de música, entonan canciones patrióticas que hacen sobrecoger de emoción los corazones de los peregrinos.

Los miembros de nuestra delegación portaban coronas de flores con cintas negras en las que se podían leer los nombres de la Organización Demócrata Liberal, Unión General Armenia de Beneficencia y de la Asociación Cultural Tekeyan. Estas tres organizaciones, que se angustian con las angustias de nuestro pueblo, que actúan con propuestas que tienden al fortalecimiento y bienestar de nuestra patria, no podían estar ausentes de este Día de Recordación. Ese día ellas ratificaron su compromiso de estar junto a nuestro pueblo y nuestra patria.

Después de depositar las coronas de flores alrededor de la llama eterna, nos sentimos más sueltos y se hace posible observar los cientos de pancartas con inscripciones y lemas de todo tipo.

Una pancarta envenena la solemnidad del momento. Alcanzo a leer aproximadamente esta inscripción: "El momento cumbre del Genocidio Armenio fue la Sovietización de Armenia". Resulta imposible no pensar que su autor fue pagado por los turcos. En ese momento no puedo imaginar una ofensa más grave dirigida a la memoria de más de un millón y medio de mártires nuestros.

FOTOS: MARTIN KESKISKIAN

No tenía intención de reflexionar acerca de esa desagradable frase si en los siguientes días no hubiera oído más de una vez pensar en voz alta sobre la posibilidad de llegar a un acuerdo con Turquía y np me hubiera enterado de cómo Rusia y Turquía se convierten en piezas opuestas de peso en el platillo de la balanza.

En su momento Rupen Der Minasian, miembro del buró tashnagtsagán planteaba el interrogante de Rusia o Turquía?, y llegar a conclusiones erróneas de las que hoy están muy lejos sus correligionarios.

Nuevamente me hago la pregunta acerca de si nuestro pueblo habrá alcanzado la sabiduría suficiente como para aprender las lecciones de nuestros errores y aciertos del pasado. Afortunadamente puedo afirmar que en lo fundamental sí, han alcanzado esa sabiduría y la aplastante mayoría valora de forma realista el bienestar que recibe nuestra patria de la orientación rusa.

Pero tampoco puedo dejar de tener en cuenta el apoyo de esas insignificancias a la orientación turca, que son decididamente consecuencia de la inmadurez política y falta de realismo, por no decir otra cosa.

El que está delante mío es un profesor de historia. Dice que es necesario negociar con los turcos. A través de esa negociación seguramente nos dará una pequeña franja de tierra de la Armenia occidental, donde podamos hacer florecer nuestro país con seguridad, libre e independiente...

En otra oportunidad mi interlocutor es un profesor de Ciencias Exactas. Piensa que se puede convertir a Armenia en una isla independiente en un mar dominado por los apetitos del panturquismo y dar el ejemplo de Israel...

Me duele que un profesor de historia aún no haya aprendido que ninguna tierra usurpada se da voluntariamente, se arrebata por la fuerza. Me duele que los pies de un profesor de historia estén desconectados del terreno de análisis geopolítico realista.

Sí, no existen enemigos ni amigos eternos, protegidos y protectores. En el fondo, no hay nada eterno aparte de la vida, cuyas formas son cambiantes y no eternas, (las personas y, en consecuencia, las naciones son formas de vida).

Tampoco hay intereses permanentes, por cuanto la política internacional no presenta un estado permanente, estático, es variable.

Gharabagh es nuestro, y los miembros del Comité también

El mismo día, después del mediodía, Dzidzernagapert y la Plaza Lenín son testigos de manifestaciones aisladas donde los manifestantes exigen la liberación de los miembros del Comité Gharabagh detenidos.

Posteriormente tengo oportunidad de expresar en voz alta, ante personalidades responsables, el siguiente pensamiento: ¿Cómo puede ser que mientras los cabecillas de grupos minoritarios de manifestantes organizan manifestaciones en las calles de Erevan portando consignas incompatibles por los intereses de nuestro pueblo, los miembros del Comité Gharabagh permanecen arrestados?

Ciudad de las ruinas o de las grúas

Un matrimonio armenio llegado de Bélgica con el propósito de realizar una construcción en Nalband, se encuentra en el vehículo "Yeraz" que se dirige hacia Spitak, Nalband y Leninakán. Los grupos de carpas extendidas en la zona del desastre traen a la memoria las imágenes de los años del destierro.

Cerca de Spitak, a una distancia de un kilómetro de la carretera, brillan bajo el sol las casillas construídas por los italianos. Las construcciones dan la impresión de un collar de perlas. Y no sólo los italianos llegaron a brindar su ayuda. Hay también evidencias de la benéfica presencia de los franceses. También están abocados a su trabajo los alemanes, con uno de los cuales me había encontrado en la sala Patriarcal de Echmiadzín.

Entre las ruinas de Spitak, se levantan casas y tiendas recién construídas.

Cuando descendemos del vehículo, un grupo de residentes de Spitak nos rodea. *Haciendo callar a los demás, uno de ellos estalla exitado.-* es mentira, *no lo crean. No* hubo ningún terremoto. Es invención de los rusos. ¿Cómo puede ser que, apenas elevamos nuestra voz por Gharabagh, tuvimos una sacudida acá, y cuando los georgianos hicieron lo mismo, el movimiento llegó allá? ¿Significa que el terremoto tiene olfato canino? Quieren destruir nuestra nación.

Otro decía que no existió tal terremoto, que lo que vemos es consecuencia de la explosión de una guarnición militar y su arsenal.

Estos son quienes cerraron su raciocinio a toda objeción y evidencia lógica, y su disuasión requiere el desgaste del paso del tiempo. Los más moderados sostienen que como consecuencia del terremoto tuvo lugar la explosión del arsenal e incluso han desaparecido bajo tierra -o han explotado- misiles con ojivas nucleares.

Daniel Youssefian e Hijos S.A.

Distribuidor y Mayorista Textil
Blanco y Tejidos en general

Sarmiento 2357 Buenos Aires
TE. 48-9442/5298

FOTOS: MARTIN KEBKIKIAN

Algunos se convencen cuando les decimos que la prensa occidental no dejaría pasar la oportunidad de pregonar semejante hecho, si fuera realidad, y que no se dice absolutamente nada acerca de la radiactividad en esa zona.

Posteriormente sostengo conversaciones similares en Erevan, con personas que han frecuentado la Universidad....

Resulta claro que existe una enfermiza mentalidad de desilusión, descontento y rebelión que, fundamentalmente, está dirigida contra las autoridades, considerándolas incapaces y deshonestas. Pero la gente olvida que una autoridad vale tanto como el mismo pueblo... Si la cuestión se refiere únicamente a la indecisión y lentitud puesta de manifiesto por las autoridades para eliminar las consecuencias del terremoto, habría sido fácil repetir lo dicho por expertos y autoridades oficiales extranjeras de que incluso las autoridades de los países más desarrollados habrían vacilado ante una atástrofe de estas dimensiones. Sin embargo las raíces de la cuestión están enterradas en los años anteriores al terremoto. Pero el terremoto agudizó simplemente todos los problemas y de un día para el otro dejó al desnudo en forma patética la realidad de la estructura social y el nivel de progreso de nuestra Patria.

* * * * *

Tuvo lugar un benéfico terremoto en la prensa tashnagtsagán y da la impresión de que las perjudiciales brechas artificiales abiertas en el pasado con respecto a la Patria, han comenzado a cerrarse, merced al cambio de la conducta escrita del tashnagtsutiun. Digo escrita por cuanto el curso de las personalidades tashnagtsagán que visitan Armenia no se concilian con lo que han declarado, además de eso, el Catolicosado de Antilias, sujeto al equilibrio del tashnagtsutiun, no manifiesta evidencias palpables acerca de cambios positivos que vayan más allá de las palabras.

Sin embargo, incluso esto es positivo. Y pienso con satisfacción que este cambio se hace posible también gracias a esa pacífica lucha de décadas llevada a cabo por nuestro frente para ligar y enfervorizar a la diáspora con la Patria.

Y aún con satisfacción noto que las autoridades de la Patria, con un cambio de modalidad, han dejado de considerar al tashnagtsutiun como enemigo del pueblo armenio.

¡Ojala no tarde ese día en que la cooperación sincera sea la base fundamental de esta aparente mejoría!

La capacidad de la diáspora

Parecería que los papeles se han invertido.

La diáspora siempre se había sentido inspirada, alentada y fuerte con la Patria, y ahora me entero por las multitudes que la diáspora es su respaldo.

No quiero referirme acerca de las fantásticas historia que cuentan de la diáspora: creen que la diáspora tiene un ejército de, incluso, casi 700.000 hombres que, acampados junto a la frontera turca, espera el momento oportuno para acceder en apoyo de la Patria.

Pero, ¿por qué ellos no habrían de saber que la armenidad de la diáspora tuvo y tiene gente armada únicamente en El Líbano, por imposición del estado de guerra civil y para organizar, con medios elementales y contando con un limitado número de audaces jóvenes, la autodefensa de las zonas relativamente muy pobladas por armenios?. Y, ¿por qué no habrían de saber que la diáspora que se angustia con sus angustias, que se alegra y se entusiasma con sus alegrías y sus éxitos, es aquel polvo cantado por Tekeyan y que para hacerse roca debe acumularse en torno del altar de la Patria.

Con sus diarias preocupaciones y sin autenticidad, la mejor fuente que presenta la diáspora para hacerse conocer por los residentes en la Patria, es su prensa. Quiero creer que no está lejos el día en que junto a los periódicos "Zartonk", "Ararat", "Lraper", y "Azkain Mshagüit", se vean otros nombre en los kioskos de periódicos de Erevan.

Y cuando el habitante de la Patria conozca concretamente a la Diáspora, se convencerá de que no puede realizar una inversión de papeles. Sean cuales fueren las circunstancias y las condiciones, la fuente de inspiración de la armenidad toda es la Patria.

Que los desesperanzados y los desilusionados no esperen de la diáspora ni lo fantástico ni lo imposible; lo imposible que ellos esperan de la diáspora será posible únicamente con la Patria, cuando el pueblo se reúna en torno a sus autoridades y se transforme en una unidad inquebrantable.

Y la diáspora soviética

Estamos junto a una personalidad estatal, un patriota de corazón. Ese patriotismo lo descubro en muchas personalidades. Pero en nuestro pueblo, amante de las exageraciones, las generalizaciones y los excesos, descubro por lo menos reserva con respecto a los responsables en general. Paso...

El responsable se refiere a las realizaciones de los últimos meses. Señala con satisfacción la solución transitoria al problema de la Región Autónoma del Gharabagh Montañoso, al cierre de la central atómica de Medzamor, a los beneficios resultados obtenidos a raíz del movimiento de habitantes, a la proclamación del 24 de Abril como Día Oficial de Recordación de las víctimas del Genocidio Armenio, y a las medidas tomadas con respecto a la organización de la diáspora interna; la diáspora soviética.

Me emociono.

Ya en Sinferopol se realizó una reunión de los representantes de la diáspora armenia soviética que pronto se repetirá en Erevan, en forma más amplia, para crear el correspondiente organismo responsable que se ocupe de los problemas de la diáspora interna y asistirla en sus necesidades.

En el patio de la iglesia armenia de Teodosia, ciudad natal de Aivazovski, donde está enterrado el mundialmente famoso pintor marinista, a partir de ahora y todos los años se realizará la celebración oficial de su nacimiento, con la actuación de grupos artísticos de Erevan y otras ciudades.

No menos emotivo fue nuestro encuentro con el primer armenio de Moscú, quien nos informó acerca del establecimiento de cursos armenológicos y del despertar de los sentimientos nacionales de los armenios residentes en Moscú.

Cabe desear que las relaciones con la diáspora externa continúen con un nuevo espíritu y se preste mayor atención a las comunidades armenias de Europa Orienta.

* * * * *

En los últimos tres años el estribillo de cada una de las personalidades de la cultura de la Patria que visitó la diáspora, ha sido el llamamiento a la unidad.

Un llamamiento que es el sueño y objeto del desvelo de toda la armenidad y que, sin embargo, queda indefinido y sin sentido, por cuanto nadie explica en torno a qué y de qué manera es realizable esa unión.

También durante mi estancia en Armenia escuchaba a cada paso el mismo llamamiento de distintas formas, de este o aquel, entre los que hay también algunos que se han puesto, por separado, a formar agrupaciones o uniones con el propósito de unir, de unificar al pueblo armenio...

Una unión creada como consecuencia de las catástrofes no es unión.

La unión es aquello que se crea basado en una circunstancia real y concreta, un propósito de unidad, para crear un futuro de unidad.

Esa circunstancia real y concreta es hoy la Armenia Soviética con su Santa Sede de Echmiadzín.

Y nuestro futuro de unidad es la integración territorial de la Patria de manera aceptable por todos, y el bienestar general de nuestro pueblo.

Por favor, agrupémonos sinceramente en torno a lo primero y unámonos.

Circulación Unilateral

U.G.A.B. U.G.A.B.
12º JUEGOS NAVASARTIAN MUNDIAL
LIGA DE JOVENES
Buenos Aires - Agosto 15 al 20
El evento deportivo mas importante del año
Basquet Masc. y Fem. - Volley Masc. y Fem. - Ping Pong - Futbol
EE. UU. - Canadá - Francia - Inglaterra - Austria - Suiza - Holanda - Chipre
Libano - Egipto - Siria - Grecia - Australia - Brasil - Uruguay - Argentina

"El fuego, no las cenizas"

Fragmento del discurso pronunciado por el Presidente de la Unión de Escritores de Armenia, Hrachia Hovhannisian, en el Plenario del Comité Central del PC de Armenia, el 12 de setiembre de 1988.

En los tiempos del absolutismo stalinista y del voluntarismo que le sucedió acontecia otro vil e inexplicable fenómeno; Jean Jaurés dice que del pasado nosotros tomamos el fuego, no las cenizas. Pero he aquí que cuando, durante años y décadas, nosotros intentamos tomar algunas chispas de ese pasado, todo fue en vano y todo volvió a permanecer extinguido debajo de la lava. Y ello yo lo imputo a la contumacia y a la arbitrariedad, quizás también al instinto de conservación y al temor de todos los dirigentes de nuestra república que han pasado. Me estoy refiriendo al problema de la nueva, la verdadera, la convincente y polifacética evaluación de algunos partidos políticos, de algunos sucesos políticos y de algunos hombres públicos y literarios. Aún los manuales de historia del período staliniano -no hablemos ya del texto de historia de los hermanos pueblos socialistas-, se refieren con respeto e idoneidad a la historia de la lucha de liberación de los pueblos pequeños, a la cuestión de la evaluación objetiva de los partidos políticos, de los hombres públicos, de los escritores partícipes de esa historia, señalando sus aspectos tanto positivos como negativos, los resultados tanto valiosos como vanos de sus luchas. Nosotros expresamos y repetimos el antiguo precepto bíblico: la verdad, la verdad y solamente la verdad. A mí siempre me ha irritado un hecho: ¿por qué las rebeliones búlgara, servia, macedónica, albana, griega, árabe, curda contra el imperio otomano; las agitaciones italiana, húngara, checa contra el imperio austríaco, eran consideradas progresistas?, ¿por qué los dirigentes y los participantes de esos movimientos eran considerados revolucionarios, y cuando el problema concierne al atormentado pueblo armenio echamos un candado a la boca y evitamos presentar la historia completa y detalladamente? ¿Por qué las denominaciones armenias **haytug (1), fedayí**, voluntario, **ghdriy** son pronunciadas entre nosotros con especial cuidado y quedamente, a veces hasta injuriosamente, cuando tales conceptos, tanto en los países burgueses como en los países socialistas, merecen la exégesis histórica y el estímulo político, merecen monumentos y menciones honoríficas? ¿Es que los armenios, en nuestra noble y sangrienta lucha, no perseguíamos los mismos objetivos que los que impulsaron a los búlgaros, griegos, servios, polacos, italianos y otros en los tiempos actuales, en el pasado y en la antigüedad?. Los clásicos marxistas se han ocupado a menudo de tales movimientos y nos han legado mensajes claros. Pero he aquí que el fantasma del nihilismo armenio, del recelo armenio, del obtuso dogmatismo armenio, los filisteos políticos armenios siempre se resisten con sus preceptos negativos. Es asombroso, doloroso, insoportable.

Daré dos ejemplos de la literatura. Muchos de ustedes conocen el destino de las novelas "Antranig", de Sero Janzadian, y "Sardarabad", de Pajrad Ulubabian. Ambas enjuiciadas por especialistas, por famosas personalidades partidario-ideológicas. Ambas, creo, ya compuestas en la imprenta. Pero, finalmente, ambas condenadas a la despreocupada indiferencia por parte de los organismos superiores. ¿Por qué?, pregunto. ¿Acaso hay puntos oscuros?. O, mejor dicho, ¿hay **lunares blancos** en esas novelas? ¿Pero es que, en nuestros tiempos, esos puntos oscuros y **lunares blancos** no han sido suprimidos decidida y definitivamente?. Es extraño. El pueblo canta a Antranig, los documentos testimonian elocuentemente su democratismo, su internacionalismo, su ofrenda legada a la Armenia Soviética, y de pronto esa dura desatención. ¿Acaso como consecuencia de la malintencionada observación del partidariamente desprestigiado y oficialmente corrupto Haydar Aliev, a quien le dió una digna y magnífica respuesta el mariscal Hovhannes Bagramian?. Además, ¿cómo entender la circunstancia de que a los pioneros-escolares, a las gentes interesadas y a los huéspedes que visitan Armenia les enseñamos con orgullo ese verdadero monumento popular como es el Conjunto Conmemorativo de Sardarabad, pero mantenemos fragmentada su historia, cuando la novela de la batalla está lista y aguarda su impresión?.

A ello se adiciona otra cuestión más. Al amparo de los fuertes vientos de libertad de la reconstrucción, muchos valores del pasado (y no sólo del pasado) son evaluados nuevamente. Nosotros, que en todo y para todo seguimos e imitamos fielmente al pueblo ruso, ¿por qué somos tan crueles con respecto a nuestra propia historia?... Desde hace mucho, y ahora también, los escritores armenios plantean, reclaman la revalorización, la inserción en la literatura y la publicación de las mejores obras de Avedis Aharonian, Nigol Aghpalian, Levon Shant, Hamasdegh y otros; los trabajos de notables escritores de la diáspora actual, tales como Hagop Garabentzí, Mushegh Ishjanian y también la de otros que, independientemente de la visión partidaria de sus autores y de los desasertados e infructíferos hechos políticos que protagonizaron, en sus obras exteriorizaron los conflictos que agitaron el alma atribulada del pueblo, los tormentos inauditos padecidos por el pueblo armenio, los anhelos democráticos del pueblo armenio, y de esos mismos autores. ¿Es que no es posible solucionar, de una vez y para siempre, el problema de éstos con los juicios autorizados, informados, ecuánimes de especialistas y, simultáneamente, de compañeros próvidos?...

(1) Guerrillero (N. del T.)

Trad. Berg Agemian

Turquía y su libro antiarmenio

En lo que se considera el mayor intento por negar el Genocidio armenio, el gobierno turco ha enviado copias de un libro antiarmenio, recientemente publicado en Estambul, a los miembros de la Cámara de Representantes y del Senado de los Estados Unidos.

De 1045 páginas escritas en inglés, la autoría del libro pertenece a Esat Uras, quien ya había escrito sobre el Genocidio armenio, así como una **"historia"** del pueblo armenio. El libro en cuestión se titula "Los armenios en la historia y la Cuestión Armenia", habiendo sido registrado por la Fundación por el Establecimiento y Promoción de Centros de Investigación y Documentación Histórica. Su publicación fue preparada por la Historical Research Publishing Unit., y bajo la supervisión y coordinación general del Centro de Investigaciones de Estambul, y se editó en 1988.

El prefacio aparece firmado por Ertugrul Zekai Otke.

Armenia está retrasada en el crecimiento de su población

De acuerdo con los datos preliminares del reciente Censo realizado por las autoridades de Moscú, Armenia cuenta actualmente con 3.283.000 habitantes. Este Censo fue realizado en enero de 1989.

Cabe señalar, que el Censo de 1979 arrojó un total de 3.031.000 habitantes. Algunos datos importantes de este Censo son dignos de tenerse en cuenta.

1) En diciembre, alrededor de 100.000 habitantes fueron muertos por el terremoto.

2) Otros 100.000 fueron evacuados a otros lugares de la Unión Soviética y, por consiguiente, lo más probable es que no hayan sido incluídos en el Censo.

3) De la misma manera los aproximadamente 190.000 refugiados de Azerbaijan, que ahora viven en Armenia, no habrán sido registrados como residentes en la República.

4) No está claro si las decenas de miles de personas que temporariamente trabajan en otras partes de la U.R.S.S., fueron incluídas en el número de habitantes de Armenia.

Tomando en cuenta esta información, el hecho cierto es que Armenia aparece retrasada en su población con respecto a sus vecinos de Transcaucasia.

Así, durante el período 1979-1989, la población de Azerbaijan creció de 6.028.000 a 7.029.000, lo que significa un aumento de un millón. En Georgia, el aumento fue de 5.015.000 a 5.449.000, con un aumento de 434.000 habitantes.

Erevan tiene actualmente una población de 1.215.000 habitantes, mientras que Tiblis (Georgia) está en 1.264.000 y Bakú (Azerbaijan) en 1.757.000.

En Armenia, de una población de 3.283.000 habitantes, alrededor de 2.225.000 viven en las ciudades y 1.058.000 en las áreas rurales. Por lo que respecta a Azerbaijan, las proporciones son: 3.785.000 viven en ciudades y 3.244.000 en áreas rurales. En cuanto a Georgia, 3.033.000 en ciudades y 2.416.000 en áreas rurales.

En la República autónoma de Najicheván (bajo la jurisdicción de Azerbaijan), de la población total de 295.000 sólo 89.000 viven en ciudades y pueblos y el resto -206.000- en áreas rurales.

En Artsaj, del total de 188.000 habitantes, 97.000 viven en ciudades y pueblos y 91.000 en áreas rurales.

Al 12 de enero de 1989, la población total de la Unión Soviética era de 286.717.000 habitantes.

Sólo "La Madre" quedó en pie

En la catástrofe que azotó a Armenia, sólo el monumento a "La Madre Armenia" pudo sobrevivir. Y ella, en medio de tanta ruina y dolor, quedó allí para infundir esperanza.

Cambios en el Gobierno de Armenia

POr orden de Hrant Vosganian, Presidente de la República de Armenia, el Ministro de Salud, Emile Kaprielian, fue reemplazado por Ardashes Aznavourian. No se dieron razones de este inesperado cambio.

Aznavourian nació en 1938 en Batum (Georgia). Es un prominente profesional de las Ciencias Médicas, y desde 1977 encabeza el Instituto Médico de Erevan.

Asimismo, el Presidium de Armenia nombró a Armen Ashrafian como Ministro de Justicia.

Ashrafian nació en 1946 en la aldea de Lernabad, y desde 1982 es juez en la región de Sovedagán, de Erevan. Asimismo, en 1985 fue nombrado miembro de la Suprema Corte de Armenia.

Además, el Presidium de Armenia designó a Kurken Ghazakbetzian, Jefe del Comité Gubernamental de Suministros. Ghazakbetzian nació en 1945 en Erevan.

El gobierno turco prohibe la mención de Armenia en los mapas

En una información aparecida en The Sunday Times de Londres, Andrew Currie, editor de Cartografías Collins, relata las dificultades con que tropieza para la realización de un mapa.

La disminución -o eliminación- de nombres de lugares como resultado de las medidas dictadas por el gobierno turco, constituyen un dolor de cabeza para los cartógrafos cuya norma es la precisión.

"Nosotros reflejamos el lenguaje geográfico del momento -dice Mr. Currie-. Por lógica debemos fijar los cambios que se producen, y si un regimen no es sólido en este principio, nosotros debemos decidirnos a no cambiar la cartografía o esperar hasta ver qué ocurre".

"La situación se torna fluida con una prudente estabilidad. El embajador turco escribió al editor de Collins, respondiendo a una pregunta que le formulamos en este sentido, y nos manifestó que nosotros no mencionáramos los límites políticos de Armenia con Turquía.

Colegio Arzruní
UNA NUEVA PROPUESTA
Deliciosas y típicas comidas orientales en el Restaurante de nuestra Institución
Todos los viernes a partir de las 21 hs.
Festeje su cumpleaños - Aniversarios y Despedidas -
En un ambiente grato y familiar
Lo esperamos
JOSE MARTI 1562
Comisión de Jóvenes
RESERVAS AL 613-1733

Electrónica DE LA PAZ
de Esteban Minassian
SERVICE
REFORMA A BINORMA
AUDIO - VIDEO - T.V.
RETIRAMOS A DOMICILIO
Ciudad de la Paz 1782 - Capital Federal
National Panasonic
PHILCOLOR PHILCO
Talent
JVC GRUNDIG
NEC PHILIPS
783-1109 / 785-6646

SOLO PARA MUJERES

Eduardo Markarian

Todo pueblo, a través de sus obras, refleja el sentimiento de los creadores que lo interpretan. Nosotros contamos con notables valores que trascienden con magnetismo. Es por eso que, deseosos de conocer a uno de esos creadores entrevistamos a Eduardo Markarian.

Nacido en Uruguay, se afincó en nuestro país. Después de incursionar por diversos modos de expresión y estudio, hoy está inmerso, placenteramente, en lo que lo hace feliz: la pintura. Pintor surrealista sabe que dicha moralidad de manifestación es un instrumento del conocimiento.

Frente a su último cuadro, de una colección de diez dedicados a la mujer, nos dice: "en esta pintura llamada **El rito de la extorsión,** considero a la mujer como un enigma frente a los misterios de su vida, su existencia. No es un ser individual... No tiene nombre, es la mujer, perpleja ante lo que le sucede, desconcertada ante ese rito cotidiano en el que es humillada.

Curiosamente el fondo de este cuadro es rojo carmesí. Es muy raro que yo utilice ese color, pero en este caso colabora con el dramatismo y el misterio".

Sobre el arte y la creación, reflexiona: "Mi manera de crear es dibujar **a priori**, pero no tengo conceptos, espontáneamente surgen de mi mente, mi corazón, mis sentimientos; la mujer afloró siempre figurativamente descripta, y es fácil ver que tengo una actitud defensora hacia ella.

Pero podría surgir una duda: si todo lo que pienso, siento o digo, es verdad o no. Puedo estar mintiendo a la sociedad, o a mi mismo ¡como buen hijo de oriental, desconfío de todo lo que pienso!

Yo se que todo artista trata, con su obra, de seducir, encantar... A mí la pintura me sirve para visualizar mi problemática de la misma manera que, en el diván del psicoanalista, uno se oye y logra aprender de sus obsesiones. Yo, en cambio, lo veo retratado, el lenguaje es simbólico y es el resultante del origen racial, cultural, de la educación que se recibió y de la experiencia.

Pienso que en mí puede haber una dósis de piedad, de sentido fraterno, de búsqueda de la amistad a través del amor. Tengo la duda permanente, no sé si lo que hago es lo que quiero, pero sé que es el camino, me siento cómodo al no saber de dónde vengo y a dónde voy ¡me divierto bastante!...

El pintor tiene una actitud soberbia, porque crea él sólo... El arte es una vía de educación para mejorar la realidad del hombre. El artista hace crónica, es un educador".

Recuerda Eduardo Markarian: "Cuando fui al colegio secundario, por sorteo me enviaron a una dependencia sólo para varones; me desesperé tanto que falsifiqué la firma de mi padre para simular un horario de trabajo y así poder ir a un colegio mixto. Desde aquellos años hasta hoy, considero que estar en contacto con el sexo femenino me enriquece, me multiplica.

La mujer es un ser humano superior, en la que las cualidades humanas por excelencia -la sensibilidad, el amor- están desarrolladas en un grado más refinado que en el hombre.

Porque en esa vieja historia en que el hombre somete a la mujer, también el hombre se ha hecho daño, se ha colocado en situación de supermacho, lo cual es tremendamente incómodo.

La mujer es el cincuenta por ciento de la riqueza de este mundo. No se es hombre a solas, sólo se es junto a una mujer.

La mujer es un parámetro, es un ubicarse en la realidad, es más conciente, más intuitiva, maneja mejor el mundo de los sentimientos. Tal vez la educación de milenios de represión la prepararon como un ser experimentado en su propio pensamiento, en su ensueño. Si pudiéramos contabilizar lo que ha realizado el hombre y cuánto la mujer, el balance sería humilante para el varón, es el balance de su machismo, de lo que no dejó hacer a la mujer: es vergonzoso... Y si la mujer deja ejercer el machismo peor para todos, es malo lo que aflora en el hombre y doblemente penoso lo que reprime la mujer ¡No es justo...!

En algunos países ella lucha en movimientos, sale a la calle, para tomar su lugar en la sociedad, a la par del hombre. Somos iguales ¡no hay ventajas! Si las hay son físicas, en cuanto a la capacidad de gestar, no es una ventaja del sexo femenino, es una adjudicación de roles biológicos. ¡Somos socios al 50% de las acciones! Hemos sido educados por la idea de que la mujer es la que mantiene vivo el fuego del hogar, mientras que el hombre sale a las montañas a pelear; esto es adjudicarle a ella un rol conservador, y conservador quiere decir apocado, tímido, ella debe cuidar los niños, pero eso solo no sirve para prosperar!. Sobreprotectora, debilita a sus hijos y los insta a quedarse en la casa, que no salgan a la lucha agresiva, de conquista al mundo. La mujer debe alentar a sus hijos a estudiar y progresar, y así la sociedad les dará un título que los protegerá ¡hay que *fortalecer la raza*!, saliendo a pelear por el mundo para conquistarlo y así conquistar también a la humanidad. De esta manera el hijo seguirá siendo armenio, porque nació armenio y armenias son sus características tanto como su sangre...

Creo que las mujeres de nuestra colectividad deberían tener más conciencia en sus reales valores protagónicos -salir a la lucha-, tolerar menos el sojuzgamiento a que la somete el clima hogareño.

Se hacen congresos dedicados a la mujer armenia cuyos temas del feminismo internacional por la rehabilitación de la mujer, pero me inclino a pensar que debe rehabilitársela no como obrera o técnica, sino en sus grandes valores tradicionales".

Y usted... ¿Qué opina?

Mujer. "Debe ser la última palabra de un moribundo y de un libro" (Forneret)

Jazmín Harutiunian de Huttner

WILTON PALACE HOTEL

Av. Callao 1162
Tel. 41-9483

Buenos Aires
Argentina

Lutufyan Hnos. S.A.

Fábrica de pañuelos y toallas
Estamperías
y tintorerías de hilados

Larrea 738
Francia 275

Cap. Fed.
San Martín *(Pcia. de Bs. As.)*

Ո՛չ մէկ նոր խօսք

Գրեց՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան շրջաբերութեան ղրած պաշտօնական հաղորդագրութեան մէջ, որ հրատարակեցինք մեր վերջին թիւով՝ կը վերադառնանք ազգային հրատապ հարցերուն, որոնք մեծ մասամբ նիւթ էին վիճաբանութիւններու, բանավէճերու եւ թիւրիմացութիւններու.

Հարցեր որոնք չէին կրնար սատարել մեր գաղութներուն խաղաղութեան, որեւէ ձեւով:

ՌԱԿը իր ծնունդէն մինչեւ այսօր՝ առարկայական եւ իրապաշտ մօտեցում ունեցած է 24 Ապրիլի, Սարտարապատի հերոսամարտի, 28 Մայիսի, եռագոյնի եւ հայկական ազատագրութեան հերոսներուն նկատմամբ: Այս մեր կեցուածքին շուրջ շատ են վկայութիւնները մեր գրաւոր մամուլին, ընդհանուր ժողովներուն առնուած որոշումներուն, ինչպէս նաեւ ու նամանաւանդ մեր տեսաբաններուն եւ մտաւորականներուն գրած բազմաթիւ երախտաւոր գիրքերուն ու գրութիւններուն մէջ, որոնց բացած ճամբուն մէջ ստացանք մեր շարքային կազմութիւնը:

Այս օրերուս, բազմաթիւ ազգայիններ կը մօտենան մեր ընկերներուն. եւ կը հարցնեն ի՞նչ պատահեցաւ, թէ փոխեցի՞նք մեր աւանդական դիրքը, եւ այլ հարցումներ... եւ կը հասկնանք արտայայտուած զարմանքին պատճառը, որովհետեւ ըստ իրենց՝ միայն Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը կը ճանչնար 28 Մայիսը եւ եռագոյնը, կարճ ժամանակաշրջանի մը վերաբերող, բայց եւ այնպէս մեր ժամանակակից պատմութեան շատ կարեւոր մէկ ժամանակը ներկայացնող:

Հարկ չենք տեսներ դարձեալ թուելու ՌԱԿի ղեկավարութեան եւ շարքերուն գործունէութիւնը՝ 1918էն առաջ, հանրապետութեան շրջանին, ու նաեւ յետ Հայրենիքի խորհրդայնացումին:

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը չէ փոխած ո՛չ ալ պիտի փոխէ իր հայեացքը հայ ժողովուրդի պատմական իրագործումներուն առնչութեամբ:

1918 Մայիսի յեղափոխութիւնը՝ Սարտարապատի, Բաշ Ապարանի եւ Ղարաքիլիսէյի ազատագրական դիւցազնամարտերով յետ 6 դարերու օտար տիրողապետութեան, հայկական Ա. Հանրապետութեան ծնունդով, եւ եռագոյնը՝ իրագործումն են ամբողջ մեր ժողովուրդին, առանց խտրութեան:

Այս քննադատեցինք. եւ պիտի շարունակենք քննադատել բոլոր այն հատուածապաշտները՝ որոնք կ'ուզէին իւրացնել նշեալ իրողութիւններն ու խորհրդանիշները եւ գործածել զանոնք միայն իրենց կուսակցական շահերուն ի խնդիր, եւ Սփիւռքը երկփեղկելու կամ Հայրենիք-Սփիւռք կապերը թուլցնելու նպատակով:

Նաեւ, հետեւաբար կը դատապարտենք ցաւալի արարքները կատարուած՝ որեւէ կազմակերպութեան պատկանող ծայրայեղներու կողմէ, որոնք պիտի ուզէին իր պատմական բովանդակութենէն պարպել որեւէ թուական կամ խորհրդանիշ՝ վերաբերող, ըլլա՛յ անցեալի թէ՛ ներկայի Հայոց Պատմութեան:

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը իր այս կեցուածքին համար, տարբեր թուականներու ընթացքին թիրախը դարձաւ բազմաթիւ յարձակումներու՝ որոնք կը կատարուէին Սփիւռքի որոշ հատուածներու կողմէ, եւ երբեմն ալ Խորհրդային Հայաստանէն ի մասնաւորի անձնական պաշտամունքի տարիներուն:

Այսօր սփիւռքը կ'ապրի քաղաքական հասունութեան շրջան մը, եւ կ'աշխատի աւելի խելքով, քա՛ն սրտով՝ հակառակ Միջին Արեւելքի մէջ ստեղծուած դժուարութիւններուն, ինչպէս՝ նոր կազմակերպումին հիւսիսային Ամերիկայի, Եւրոպայի եւ Աւստրալիոյ գաղթօճախներուն: Խ. Հայաստանը կը վայելէ իր կարգին, Ռամկավարացումի շրջան մը, որ մաղթենք թէ ըլլայ կարելի եղածին չափ նուազ ցաւատանջ իր հողային եւ ժողովուրդի ֆիզիքական ամբողջութեան համար:

Ամէն պարագայի Սփիւռքը այս պատեհ առիթէն օգտուելով՝ պէտք է յստակցնէ իր դիրքը մէկէ աւելի հարցերու նկատմամբ ինչպիսին են Խ. Հայաստանի ներկայ դրօշակին, Արամ Խաչատուրեանի երաժշտութեամբ Հայ Ազգային Քայլերգին գործածութիւնը, Ապրիլ 24ի հետ ոգեկոչումը Սարտարապատի Ազատագրական դիւցազնամարտին, 28 Մայիսին եւ նաեւ 29 Նոյեմբերին, զետեղելով իւրաքանչիւր թըւական պատմական իր կարեւորութեան մէջ:

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան գերագոյն ղեկավարութիւնը, արձագանգելով իր շարքերուն պահանջին՝ հրապարակեց այս հաղորդագրութիւնը, ուր կը սպասէ Հայրենի կառավարութենէն՝ որ վերաքննէ նշեալ պատմական դէպքերը, եւ անոնց դերակատարները փերեսթրոյքայի լոյսին տակ, վերջ տալու համար տասնեակ տարիներու վիճաբանութիւններուն՝ որոնք ո՛չ ոքի օգտեցին, ո՛չ ալ իրականութիւնը փոխեցին:

Այսպէս է՝ որ աւելի պիտի ներդաշնակուի Սփիւռքի կեանքը:

Հայրենի կառավարութիւնը եւ տիրող համայնավար կուսակցութիւնը միշտ գիտցան՝ որ երբեք իրենց փիլիսոփայութեան դաշնակիցները չենք եղած, բայց եւ այնպէս անոնք լսեցին մեր խօսքը. որովհետեւ միշտ յարգեցինք Խ. Հայաստանի իրականութիւնը եւ հասկըցանք անոր կարելիութիւններուն սահմանափակ ըլլալը, քաջալերեցինք իր յառաջդիմութիւնը, մտահոգուեցանք անոր հողային եւ ժողովուրդին ֆիզիքական ամբողջութեան անփոփոխելի պահպանումով: Մեր պաշտօնական պատուիրակութիւնները միշտ ընդունուեցան լրջութեամբ ու յարգանքով՝ շնորհիւ մեր առողջ քաղաքականութեան:

Ահա՛ թէ ինչու, ո՛չ մէկ նոր խօսք ըսինք, եթէ ո՛չ միշտ լրջութեամբ ու յարգանքով դարձեալ պահանջեցինք հայրենի կառավարութենէն, արձագանգելով ո՛չ միայն մեր կազմակերպութեան այլեւ ամբողջ սփիւռքահայութեան փափաքին:

U. G. A. de C. F.
Homenetmen
GRAN TORNEO DE TRUCO
en el
Campo de Deportes de Ramos Mejía
24 y 25 de Junio a partir de las 15
¡GRANDES PREMIOS!
1° Viaje y Estadía por 3 días
en Cataratas del Iguazú
...y otros premios importantes
Inscripciones: 743-0929 / 432-5571 / 35-7184

Մեր վարժարանները, մեր զաւակները

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԱՃԸՄԵԱՆ

Նոր բանի մը մասին պիտի չխօսինք: Այնքան հին է ան, որքան մեր սփիւռք դառնալը: Մեր խօսքը հայապահպանումի մասին է: Այսուհանդերձ ան, սկզբնական շրջանին այնքան հրատապ բնոյթ չէր կրեր, որքան՝ այսօր, հակառակ անոր որ դժուարին պայմաններու մէջ սկսաւ պայքարը: Բայց այն ատեն երազեկ էինք կացութեան ծանրակշռութեան եւ ուսուցողն ու ուսանողը հաւասարապէս պարկեշտ էին իրենց դերերուն մէջ եւ՝ գիտակից:

Այսօր, նոր սերունդները մեզի կապել, կապել իրենց լեզուին, պատմութեան եւ աւանդութիւններուն, հերոսական աշխատանք կը պահանջէ: Գուցէ գործած ենք սխալներ եւ ունինք պակասներ, որ այսօր ստեղծուած է գրեթէ անտանելի վիճակ մը: Եւ սակայն, դեռ կը շարունակենք մնալ կերպով մը անտարբերացած, եւ կարծես, մինչեւ իսկ չենք ուզեր քրքրել զայն վախնալով որ ա՛լ մեր կարողութիւններէն շատ վեր կը մնայ լուծում մը գտնելը:

Բարերարներ չեն պակսած եւ կառուցած ենք հոյակապ վարժարաններ: Ծնողքներ չեն պակսած եւ անոնք իրենց զաւակները սիրով ուղարկած են եւ կը շարունակեն ուղղարկել հայկական վարժարաններ, որոնք այսօր կը լրացնեն արդի եւ յարմարաւէտ բոլոր պայմանները, որպէսզի տղաքը սիրով եւ հաճոյքով յաճախեն: Մեր ազգանուէր առաջնորդները, գտած են բարերարներ, – որոնց երախտապարտ կը մընայ գաղութահայութիւնը – եւ բաւականացած են չէնքեր բարձրացնելով միայն, պատահականութեան թողլով սակայն անոնց մտաւոր ըսպառազինումը, որ կը նպաստէ օժտել անհրաժեշտ ուսուցչական կազմերով ու կարգապահական կարգ ու կանոններով:

Այսօր հանրայայտ իրողութիւն է որ երկրորդ սերունդի պատկանող ծնողքներէ շատեր տուներէ ներս ա՛լ գրեթէ հայերէն լեզուն չեն բարբառեր, եւ սակայն, զարմանալիօրէն իրենց զաւակները սիրով եւ յամառօրէն կ'ուղղարկեն հայկական վարժարաններ, որպէսզի –արդարացի համոզումով– անոնք իրենց մայրենին սորվին, ճանչնան իրենց նախնիքը, –անոնց անհաւասար ուժերով մղած պայքարը, վասն հայութեան– պատմութեան եւ գրականութեան ճանապարհով, եւ ինչո՞ւ չէ, հպարտանան իրենց ազգային ու ցեղային յատկութիւններով:

Մինչ այդ, անոնք լեցուին հայրենասիրական զգացումներով, հոգեկան կամուրջ հաստատելով մայր հայրենիքին հետ, որ բովանդակ հայութեան յոյսի եւ լոյսի կեդրոնն է:

Սկզբունքները ազնիւ են, ինչպէս տրամադրութիւնները՝ լաւ: Բայց բառերո՛վ միայն: Արդիւ՞նքը: Որով, հարց կուտանք անմիջապէս. «մեր զաւակները այսօր ո՞ր աստիճան հայեր են»: «Գիտե՞ն հայրենասիրութեան նշանակութիւնը: Զայն ո՞ր աստիճան կը զգան»: «Ինչո՞ւ անտարբեր կը մնան իրենց մայրենի լեզուին հանդէպ:» Դեռ կարելի էր երկարել հարցումներու շարքը, ուր ծնողաց պատասխանատուութիւնը ծանր պիտի կշռէր: Զանց կ'ընենք: Կը կարծենք որ իրենք կ'անդրադառնան այդ մասին:

Ո՛վ որ լաւատեսութեամբ կը նայի մեր տղոց ապագային, կամ, կը համարձակի՝ լաւատես ըլլալ, կա՛մ միամիտ է եւ կամ կը կեղծէ:

Կորուստը ընդունիլ յաղթանակելուն առաջին քայլն է, որպէսզի ատիկա մեր արժանապատուութիւնը մըտրակէ: Անկէ յետոյ է որ կը սկսինք եւ կրնա՛նք սկսիլ որդեգրել ուղիղ ճանապարհը: Նախ թուենք այս ահաւոր նահանջին պատճառ հանդիսացող երեւոյթները:

Ա. Հայկական նկարագրով ընտանեկան յարկերու նուազումը, Բ. սերունդին մօտ:

Բ. Խառն ամուսնութիւններու պատճառած հաղոր-

(ՇԱՐ.Ը 10-ՐԴ ԷՋ)

SINTONICE
AUDICION CULTURAL
TEKEYAN
La cultura y el quehacer de la armenidad
Domingos de 10,5 a 11 horas.
CX.10 Radio Continente (Uruguay)
(735 khz. al lado de Radio Mitre)

Մեր վարժարանները, մեր գաւակները

(ՇԱՐ. Ց-ՐԴ ԷՋԷՆ)

դութեան պակասը:

Գ. Ա. սերունդի մեծ հայր ու մեծ մայրերու թոռած հսկայ բացը: Անոնք, իրենց տեղական լեզուի մէջ ունեցած անբաւարարութեամբ բնական օժանդակներ էին ընտանեկան յարկերէ ներս:

Դ. Հայերէնի յատկացուած ժամերուն, տեսակ մը արտառաբարանային զրաղումի մը նշանակութիւն ստանալը, ուր աշակերտութիւնը ոչ թէ կրթական ծրագրի մը ենթակայ ուսանելու կուգայ, այլ գրեթէ ժամացոյցի:

Տուներէ ներս լեզուի հանդէպ ցուցաբերուած անփութութիւնը վարժարաններու ուսերուն բեռցնելը կարող էր արդարացի ըլլալ եթէ սակայն անոնք ունենային երկրին կրթական նախարարութեան նեցուկն ու հայերէն լեզուին ստիպողական ուսուցման վաւերացումը:

Ե. Ուսուցչական կազմերուն հետզհետէ տկարանալը:

Մեր չեշտը առաւելապէս պիտի դնենք Դ. եւ Ե. զըլուխներուն վրայ: Ոչ պաշտօնական տեղեկութիւններու համաձայն, այս տարի պիտի սկսուին կարգ մը միջոցառումներ, նիշերու արժէւորման նկատմամբ, իսկ յաջորդ տարի աշխատանք պիտի տարուի հայերէնը վերածելու ստիպողական ուսուցում: Միակ ճանապարհը, որով, անատակները ինքնաբերաբար պիտի հեռացուին, կամ՝ պիտի խելահաս զառնան:

Տրամաբանօրէն կը կարծենք թէ՝ թէ՛ իմիորրորատօ եւ թէ՛ բրիվատօ ըլլալու զոյգ հանգամանքները կ'արզարացնեն որ հայերէն լեզուն պաշտօնականացուի հայկական վարժարաններէն ներս եւս եւ հայերէնը զառնայ ստիպողական, ինչպէս ընդունուած են ֆրանսական, անգլիական, գերմանական եւ այլ բրիվատօ վարժարաններու համար: Ծ-թէ կարելի չըլլայ լրիւ համաձայնութեան մը գալ կըրնական Մինիստրութեան հետ, գոնէ՛ ընձեռուին կարգ մը իրաւունքներ: Մաղթելի է որ յաջողութեամբ պակուին կատարուած ու կատարելիք դիմումները:

Փակագծի մէջ ճիշտ էր որ պահ մը քրքրէինք նաեւ տըղոց հայերէնի ժամերը ժամանցի վերածելու հարցը: Որպէս կրթական մշակ, ոմանց համար, թէկուն հազ թաթխող դասական վարժապետ (՞) խիստ տկար կը գտնեմ տնօրէնութիւններու անբաւարար կեցուածքը՝ վարժարաններէ ներս ուսուցիչներու հանդէպ արժանի յարգանքն ու կարգապահութիւնը ապահովելու մէջ: Զրկան, միջոցառումներ, արդէն անիշխանականութեան թեքելու առիթ փնտռող երիտասարդութիւնը զսպելու եւ զգաստութեան հրաւիրելու, –ոչ անշուշտ բռնադատութիւններով, այլ՝ պատժական բնական միջոցներով–: Զկան, առաւելապէս անոր համար· որ, տղաքը իրենք զիրենք ազատ զգալու են, ընկճուելու չեն: Անկասկած, ամենէն իտէալ կերպն է մեր գաւակները տեսնել անկաշկանդ, ազատ ըլլալու տրամադրութեամբ լեցուած, բայց ոչ՝ անկիրթ, անկազմակերպ, անկարգապահ, անփոյթ, մինչեւ իսկ սինիք, երբ իրենց մեծերուն հետ կը յարաբերուին: Տեսակ մը մենամարտ չղթայազերծուած է աշակերտներու կողմէ ուսուցիչներու հանդէպ, –մասնաւորաբար երկրորդականի երկրորդ դասարաններն սկսած, ուր երկսեռ աշակերտութիւնը, մանկութենէ պատանեկութիւն յանկարծական ոստում մը կ'ընէ ամուր եւ արբունքի գալու խիստ փափուկ շրջան մը թեւակոխելով: Այս պարագային, անկասկած ուսուցիչ մը, նաեւ պարտի հոգեբան ըլլալ, եւ անոնց հետ կապ հաստատել ոչ միայն դասարանային զբաղումներով այլ նաեւ զիրենք ըմբռնելու պատրաստակամութեամբ:

Կան աշակերտներ, որոնք ուսուցիչին այդ պատրաստակամութեան հետ հեչտօրէն կը հաղորդուին: Բայց կան նաեւ ըմբռոստներ եւ անատակներ, որոնք թէեւ նոյն աշակերտութեան մաս կը կազմեն, բայց կը խանգարեն նեղդաշնակութիւնը: Անոնք, ինչ խօսք, խիստ փոքրամասնութեան մէջ կը գտնուին: Հետեւաբար, փըլլկելու համար մեծամասնութիւնը, որոնք կամայ թէ ակամայ ենթարկուած կը մըննան փոքրամասնութեան, հարկ է այս վերջիններու կա՛մ հեռացնել վարժարաններէն, եւ կամ՝ անջատել միւսներէն, զանոնք ի մի համախմբել եւ անոնց ուսում ջամբել՝ ո՛չ աշակերտական զասակարգած միջոցներով, այլ՝ մասնայատուկ շահագրգռութեամբ (տիֆերէնսիալ) դրութիւն մը ստեղծելով: Կարժէ որ, տնօրէնութիւնները անյապաղ նկատի ունենան այս երեւոյթը, որ երբեք վիրաւորական չէ, այլ փրկարար միջոց, մասնաւորաբար տղոց հաշուոյն:

Այսքոլորէն յետոյ, ժամանակն է նաեւ անդրադառնալու վարժարաններու ուսուցչական կազմերուն: Քիչ առաջ ըսինք թէ անոնց նշանակումը թողուած է պատահականութեան: Արդարեւ, կանոնէն միջոցառումներու չենք դիմած, եւ չենք կրցած ուսուցիչ–ուսուցչուհիներու պատրաստուած փաղանգ մը ստեղծելու, պարզապէս անոր համար որ զոյն երկրորդական նկատած ենք, եւ առանձնակարգ՝ դպրոցներու չինութիւնը: Զենք խորհած –ինչ որ հակառակն է– ուսուցչութիւնը ասպարէզի վերածել: Ըստ բախտի եղած հաւաքները, առանց անհատին կարողութիւնը ստուգելու, պատահի կոչած են անձեր, որոնք ոչ իսկ նախադասութիւն մը կազմելու ի վիճակի եղած են: Այժմ, գրեթէ միայն մեր իգական սեռին յանձնուած են մեր տղաքը, սկսած մանկապարտեզէն, մինչեւ երկրորդական, ուր երբ այդ տղաքը նախակրթարանէն երկրորդական կ'անցնեն, այդ կըլլայ տարբեր բերումով եւ ոչ՝ կարողութեան: Կան աշակերտներ, –մեծամասնութիւն են– որոնք հասարակ բայ մը, մինչեւ իսկ սահմանական ե-ղանակի մէջ խոնարհելու կարողութենէն զրկուած են: Զուտին բառապաշար, ամենանախնական բառերու:

Պիտի չուզէի միայն ուսուցչական կազմին անբաւարար գիտելիքին վերագրել այս ողբալի երեւոյթը: Աշակերտն ալ անշուշտ իրմէ բան մը տալու է: Ձիգ մը ընելու է: Այսուհանդերձ կարելի՛ է որ ընեն անոնք, երբ դեռ մանուկ են: Հայերէնի ուսուցումը կրակի մանկապարտէզին ու կը սուանայ ո-րոշ դիմագծութիւն նախակրթարանի մէջ: Ես անձնական հոլովներով աւելի՛ ժամանակ սպառել, քան՝ «հայ գրականութեան, հայկական պատմութեան, մատենագրութեան» եւն պիտակներով ջնարակուած՝ արտաքուստ պատկառելի, միջուկով թափուր զբաղումներով, որոնք անհրաժեշտ գիտելիքները կը կազմեն երկրորդականները կը կազմեն երկրորդականները կը կազմեն երկրորդականները կամ՝ հեռացնել վարժարաններէն, եւ կամ՝ անջատել միւսներէն, զանոնք ի մի համախմբել եւ անոնց ուսում ջամբել՝ ո՛չ աշակերտական զասակարգած միջոցներով, այլ՝ մասնայատուկ շահագրգռութեամբ (տիֆերէնսիալ) դրութիւն մը ստեղծելով: Կարժէ որ, տնօրէնութիւնները անյապաղ նկատի ունենան այս երեւոյթը, որ երբեք վիրաւորական չէ, այլ փրկարար միջոց, մասնաւորաբար տղոց հաշուոյն:

Այսքոլորէն յետոյ, ժամանակն է նաեւ անդրադառնալու վարժարաններու ուսուցչական կազմերուն: Քիչ առաջ ըսինք թէ անոնց նշանակումը թողուած է պատահականութեան: Արդարեւ, կանոնէն միջոցառումներու չենք դիմած, եւ չենք կրցած ուսուցիչ–ուսուցչուհիներու պատրաստուած փաղանգ մը ստեղծելու, պարզապէս անոր համար որ զոյն երկրորդական նկատած ենք, եւ առանձնակարգ՝ դպրոցներու չինութիւնը: Զենք խորհած –ինչ որ հակառակն է– ուսուցչութիւնը ասպարէզի վերածել: Ըստ բախտի եղած հաւաքները, առանց անհատին կարողութիւնը ստուգելու, պատահի կոչած են անձեր, որոնք ոչ իսկ նախադասութիւն մը կազմելու ի վիճակի եղած են: Այժմ, գրեթէ միայն մեր իգական սեռին յանձնուած են մեր տղաքը, սկսած մանկապարտեզէն, մինչեւ երկրորդական, ուր երբ այդ տղաքը նախակրթարանէն երկրորդական կ'անցնեն, այդ կըլլայ տարբեր բերումով եւ ոչ՝ կարողութեան: Կան աշակերտներ, –մեծամասնութիւն են– որոնք հասարակ բայ մը, մինչեւ իսկ սահմանական ե-ղանակի մէջ խոնարհելու կարողութենէն զրկուած են: Զուտին բառապաշար, ամենանախնական բառերու:

Պիտի չուզէի միայն ուսուցչական կազմին անբաւարար գիտելիքին վերագրել այս ողբալի երեւոյթը: Աշակերտն ալ անշուշտ իրմէ բան մը տալու է: Ձիգ մը ընելու է: Այսուհանդերձ կարելի՛ է որ ընեն անոնք, երբ դեռ մանուկ են: Հայերէնի ուսուցումը կրակի մանկապարտէզին ու կը սուանայ ո-րոշ դիմագծութիւն նախակրթարանի մէջ: Ես անձնական հոլովներով աւելի՛ ժամանակ սպառել, քան՝ «հայ գրականութեան, հայկական պատմութեան, մատենագրութեան» եւն պիտակներով ջնարակուած՝ արտաքուստ պատկառելի, միջուկով թափուր զբաղումներով, որոնք անհրաժեշտ գիտելիք

Միակողմանի երթեւեկութիւններ

ՇԱՐ. ՆԱԽՈՐԴ ԹԻՒԷՆ

Տոքթ. ՎԱԶԷ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

ծաղկեպսակներ՝ Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան, Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան եւ Թէքէեան Մշակութային Միութեան անուններով կրող սեւ ժապաւէններով: Մեր ժողովուրդին տագնապներով տագնապող եւ անոր ու մեր հայրենիքին հզօրացման եւ բարօրութեան յառաջադրանքներով գործող այս երեք կազմակերպութիւնները չէին կրնար բացակայիլ այս պատմական յիշատակի օրուան նշումէն: Անոնք վերահաստատեցին մեր ժողովուրդին ու հայրենիքին հետ ըլլալու իրենց յանձնառութիւնը այդ օր:

Ծաղկեպսակները անմար բոցին շուրջ տեղադրելէ յետոյ, աւելի անկաշկանդ կերպով կարելի կը դառնայ հետեւիլ աստ ու անդ պարզուած հարիւրաւոր պաստառներուն, որոնք կը կրեն տեսակաւոր արձանագրութիւններ ու կարգախօսներ:

Պաստառ մը կը թուանուրէ պահուն սրբութիւնը: Մօտաւորապէս սա արձանագրութիւնը կը կարդամ վրան. «Հայկական Ցեղասպանութեան գագաթնակէտը Հայաստանի խորհրդայնացումն է»: Անկարելի կ'ըլլայ չմտածել թէ թրքութենէն վարձատրուած չէ անոր հեղինակը: Չեմ կրնար այդ պահուն երեւակայել աւելի ծանրակշիռ անարգանք մը, որ կարելի ըլլար ուղղել մեր աւելի քան միլիոնուկէս նահատակներու յիշատակին:

Այս խժալուր ձայնին պիտի չանդրադառնայի՝ եթէ յաջորդող օրերուն մէկէ աւելի անգամ ականջալուր չըդառնայի Թուրքիոյ հետ համաձայնութեան գալու բարձրաձայն մտորումներու եւ չիմանայի թէ ինչպէս հակադիր կշռաքարերու վերածուած են Ռուսաստանն ու Թուրքիան:

Ժամանակին դաշնակցական պիւռոյական Ռուբէն Տէր Մինասեանը կը կատարէր Ռուսիա՞ թէ Թուրքիա հարցադրումը, երթալ յանգելու համար սխալ եզրակացութիւններու, որոնցմէ հեռու են այսօրուան իր գաղափարակիցները:

Դարձեալ հարց կու տամ ես ինծի՝ թէ մեր ժողովուրդը արդեօք հասա՞ծ է անցեալի մեր սխալներէն ու շիտակներէն դաս քաղելու իմաստնութեան: Բարեբախտաբար կը հաստատեմ թէ հիմնականին մէջ այո, հասած է այդ իմաստնութեան եւ ջախջախիչ մեծամասնութեամբ իրատեսօրէն կը գընահատէ բարիքը որ մեր հայրենիքին կու գայ ռուսական արեւելումէն: Եւ սակայն չեմ կրնար անտեսել չնչիններու յարումը թրքական արեւելումի մը, որ որոշապէս հետեւանքն է քաղաքական տհասութեան եւ անիրատեսութեան՝ չըսելու համար ուրիշ բան:

Պատմութեան դասախօս մըն է դիմացինս: Կ'ըսէ թէ թուրքերու հետ բանակցիլ պէտք է: Այդ բանակցութեամբ հաւանաբար ան մեզի տայ Արեւմտահայաստանէն փոքր հողաշերտ մը, ուր կարենանք ազատ, անկախ ու ԱՊԱՀՈՎ ծաղկեցնել մեր երկիրը...:

Ուրիշ անգամ մը խօսակիցս ճշգրիտ գիտութիւններու (°) դասախօս է: Կը խորհի թէ Հայաստանը կարելի է վերածել ինքնանկախ կղզիի մը՝ փանթուրքիզմի ախորժակներով բռնուած ծովու մը մէջ. եւ կու տայ օրինակը Իսրայէլի...:

Կը ցաւիմ որ պատմութեան դասախօս մը տակաւին չէ սորված թէ բռնագրաւեալ որեւէ հող չի տրուիր կամովին, կը խլուի ակամայ: Կը ցաւիմ որ պատմութեան դասախօսի մը ոտքերը կտրըւած կը մնան աշխարհագրաքաղաքական իրապաշտ վերլուծումներու գետնէն: Այո, չկան յաւիտենական թշնամիներ ու բարեկամներ, հովանաւորեալներ ու հովանաւորներ: Խորքին մէջ ոչինչ կայ յաւիտենական բացի կեանքէն, որուն ձեւերը յարափոփոխ են ու ոչ-յաւիտենական (մարդիկ եւ հետեւաբար ազգերը ձեւեր են կեանքի): Չկան նաեւ մնայուն շահեր, որովհետեւ միջազգային քաղաքականութիւնը կայուն (սթաթիք) վիճակ չէ որ կը պարզէ. փոփոխական է ան:

Թուրքերու հետ անշուշտ թէ օր մը բանակցութեան սեղանի շուրջ պիտի նստինք եւ պիտի ունենանք սահմանակիցի յարաբերութիւններ. բայց այդ պահուն հարց կու տայի մեր դասախօսին թէ ինչո՞ւ կարելի կը գտնէ Թուրքիոյ հետ բանակցութիւն մը, իսկ Ատրպէյճանի հետ, -որ սահմանակից է մեր հայրենիքին եւ մաս կը կազմէ խորհրդային հանրապետութիւններու միութեան,- բանակցիլը կը նկատէ անհնար...: Ասպա նաեւ կը հարցադրէի թէ ի՞նչպէս կը պատկերացնէ գոյավիճակը հայ-թրքական յարաբերութիւններուն եւ խաղաղութիւնն ու ապահովութիւնը մեր ժողովուրդին՝ երբ քիւրտերը պահանջատէր կը ներկայանան նոյն Արեւմըտահայաստանի հողերուն...:

Ինչեւէ, հոս տեղը չէ խորանալու այս հարցերուն մէջ: Հոն պարզապէս կը շեշտէի թէ արցախեան պահանջատիրութիւնը ստուերածումի պէտք չէ ենթարկէ Թուրքիայէն մեր հողային ու այլ պահանջները: Այժմէն պէտք է լուրջ աշխատանքի լծուիլ յառաջիկայ տարի Հայկական Ցեղասպանութեան 75-ամեակը վերածելու Թուրքիան դիւանագիտօրէն խորապէս տագնապեցնող առիթի, մասնաւորապէս ուժ տալով հայրենի իշխանութիւններուն որ 22 Նոյեմբերին որդեգրուած պետական օրէնքին հետեւողութեամբ ջանայ Խորհրդային Միութեան Գերագոյն Խորհուրդին ճանչնալ եւ դատապարտել տալ Հայկական Ցեղասպանութիւնը, որքան ալ որ Խ. Միութեան եւ Թուրքիոյ միջեւ կնքուած ըլլան դաշինքներ եւ հաստատուած ըլլան տնտեսական գործակցութեան համաձայնագրեր:

Ղարաբաղը մերն է. Կոմիտէականներն ալ մերն են

Նոյն օրը, յետմիջօրէին, Ծիծեռնակաբերդն ու Լենինի հրապարակը ականատես կը դառնան անջատ ցոյցերու, ուր ցուցարարներ կը պահանջեն ազատ արձակումը «Ղարաբաղ Կոմիտէ»ի բանտարկեալ անդամներուն:

Կ'ունենամ յետագային պատասխանատուներու մօտ բարձրաձայն կրկնուած հետեւեալ մտորումը. «Ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ Ղարաբաղ Կոմիտէի անդամներ կը մնան ձերբակալուած, մինչ մեր ժողովուրդի շահերուն անյարիր կարգախօսներ պարզող փոքրամասնական ցուցարարներու պարագլուխներ ազատօրէն կը կազմակերպեն ցոյցեր Երեւանի փողոցներուն մէջ»:

Աւերակոյտերո՞ւ թէ կռունկներու քաղաք

Նալպանտի մէջ կառոյց մը իրագործելու նպատակով հայրենիք գտնուող պելճիքաբնակ հայ ամոլ մը կայ «Երազ» մակնիշով փոխադրակառքին մէջ, որ կ'ուղղուի դէպի Սպիտակ, Նալպանտ եւ Լենինական: Տարագրութեան տարիներու պատկերները կը յիշեցնեն աղիտահար վայրերուն մէջ տարածուած վրանախումբերը:

Սպիտակի մօտ, մայրուղիէն քիլոմեթրի մը հեռաւորութեամբ, արեւը կը պսպըղացնէ իտալացիներու կառուցած տնակները: Մարգարտեայ մանեակի մը տըպաւորութիւնը կը թողուն անոնք: Միայն իտալացիները չեն որ օգնութեան փութացած են: Ֆրանսացիներու բարերար ներկայութեան ապացոյցներ ալ կան: Գործի վրայ են նաեւ գերմանացիները, որոնցմէ մէկուն հանդիպած էի Էջմիածին, Վեհարանին մէջ:

Սպիտակի աւերակոյտերուն մէջ, տեղ տեղ գլուխ կը ցցեն նորակառոյց տնակներ ու կրպակներ:

Երբ դուրս կու գանք փոխադրակառքէն, խումբ մը սպիտակցիներ կը շրջապատեն մեզ: Մէկը, լռեցնելով միւս բոլորը, ջղագրգռութեամբ կը պոռթկայ.

– Սուտ են, չհաւատաք: Ոչ մի երկրաշարժ էլ չի եղել: Ռուսների սարքածն է: Էդ ո՞նց եղաւ որ մենք Ղարաբաղի համար հենց որ ձայն բարձրացրինք՝ ժաժք պատահեց էստեղ. իսկ որ վրացիք ձայն բարձրացրին՝ ժաժքն հասաւ էնտեղ: Էդ ի՞նչ է, շան հոտառութի՞ւն ունի երկրաշարժը: Մեր ազգն են ուզում ոչնչացնել:

Ուրիշ մը՝ թէ Սպիտակի մէջ գտնուող զինուորական կայանին եւ զինապահեստին պայթումին հետեւանքն է որ կը տեսնենք. երկրաշարժ չէ պատահած:

ՇԱՐ.Ը ՅԱՋՈՐԴԻՒ

Մարդ կը տարուի ստածելու թէ խորամանկօրէն հիւսուած ռազմավարութիւն մըն է Անթիլիասի Կաթողիկոսութեան կատարածը՝ կարելի առաւելագոյն չափով երկարելու բանակցութիւններու ընթացքը. գաղթահայութիւնը եւ մասնաւորապէս Էջմիածնայ հեղինակութեան աշտպաններրը օրօրելու սին յոյսերով. նոր գետիններ շահելու կամ գրաւելու միասնականութեան քաղցր օրօրով եւ հետզհետէ աւելի զօրաւոր դիրքերէ ու աւելի մեծ պահանջումներու դիտաւորութեամբ յառաջ տանելու բանակցութիւնները:

Եւ հետաքրքրականն այն է՝ որ Էջմիածնայ հեղինակութեան պաշտպան հոսանքներըն ու անհատները մակերեսայնօրէն կը մեղադրուին իբրեւ հակամիութենականներ կամ պառակտիչներ, մինչդեռ անոնք են որ 1956-ի չարատեղ հերձուածին յառաջացումէն ի վեր անշեղ սկզբունքայնութեամբ եւ ԱՆԿԵՂԾՕՐԷՆ աշխատած են վերահաստատել Հայց. Եկեղեցւոյ միութիւնը՝ Ս. Էջմիածնի գերագահ հովանւոյն ներքեւ, եւ այսօր ալ ամէն ատենէ աւելի ամրօրէն պէտք է կառչած մնան նոյն սկզբունքներուն՝ առանց տկարութեան նշաններ ցոյց տալու չարամիտ ամբաստանութիւններու եւ մեղադրանքներու առջեւ:

Արթնամիտ հոգեւորական մը վերջերս Անթիլիասի Կաթողիկոսութեան ընթացքը կը խտացնէր հետեւեալ պատկերով.

– Գողը մտած է (1956-ին) տուն մը, յափշտակած՝ սենեակներէն մին, եւ հիմա տանտիրոջ կ'ըսէ. «Նստինք բանակցինք թէ տունին որքա՞նը իմս պիտի ըլլայ»...:

Հայ Դատի պատմական թուական մը

Ապրիլ 24: Պատմակա՛ն Ապրիլ 24:

Հայկական պետականութեան վերականգնումէն ի վեր առաջին անգամն է որ այս թուականը պաշտօնապէս կը նշուի իբրեւ հայ ցեղասպանեալներու յիշատակի օր:

Առաւօտուն, Սփիւռքահայութեան Հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէէն խումբով կ'ուղղուինք դէպի Ծիծեռնակաբերդ: Ովկիանածաւալ բազմութիւն: Ժողովուրդը խիտ շարքերով եւ լուրջ ու դանդաղ կը յառաջանայ դէպի մայր յուշարձանը: Արցախեան պահանջատիրութեան զոհերուն եւս հարկ է յարգանք մատուցել:

Դպրոցականներ, մերթ ընդ մերթ դադրեցնելով իրենց երթը, երաժշտութեան դասատուի մը առաջնորդութեամբ կ'երգեն հայրենասիրական երգեր, որոնք կը փշաքաղեն բոլոր ուխտաւորները:

Մեր պատուիրակութեան անդամները ի ձեռին ունին

La clásica cocina francesa
con un toque oriental

Au Bon Air

Cocina personalizada de
Fereydoun Kia
Tres Sargentos 496 - (1054) - Buenos Aires - Argentina
T.E.: 313-2135

Պետականօրէն, պաշտօնապէս, ազգովին

Անցեալ տարուան ընթացքին յաճախ ստեղծուեցաւ այն տպաւորութիւնը, թէ Արցախեան պահանջատիրութիւնը եկաւ մոռցնել տալու Հայկական Ցեղասպանութեան համընդհանուր ճանաչումի, Թուրքիոյ միջազգային դատապարտումի, նիւթական հատուցումներու եւ բռնագրաւուած արեւմտահայ հողերու ազատագրումին համար մեր չղթայազերծած պայքարը: Առ երեւոյթ՝ ճիշդ էր այդ տպաւորութիւնը, քանի որ Արցախի ու Երեւանի, նաեւ Սփիւռքի մէջ այդ ուղղութեամբ ծաւալած փոթորկալի ու երբեմն ալ արիւնոտ դէպքերը, ազգովին մեր մղած այդ պայքարին դրուագները, կլաներ էին մեր ժողովուրդին ամբողջական ուշադրութիւնը, մեր մամուլին սեւեռումները:

Խորքին մէջ սակայն, Արցախեան պահանջատիրութիւնը, մաս կազմելով հողային մեր «ներքին» դատին, անմիջականօրէն մաս կը կազմէ մեր հողային ընդհանուր հարցին, բնականօրէն ալ հանդիսանալով այդ «ծրարային» հարցին առաջնահերթ թղթածրարը:

Թերեւս, 1988 տարեվերջանին Թուրքը ինքզինք աւելի հանգիստ զգաց, աւելի ազատ՝ ուշադիր, հայեացքներէ հեռու իր հակահայ պայքարը ծաւալելու, հայ դատի էութիւնը կեղծիքի ու նենգութեան ծխածածկոյթով պատելու իր գործը: Սակայն, որքան ալ ճիշդ ըլլայ այս հաստատումը, Արցախեան շարժումին կողմնակի՝ բայց շատ կարեւոր մէկ ներգործութիւնն ալ այն եղաւ, որ ան չարդուփշուր ըրաւ այն անրանի՛ստ տպաւորութիւնը, թէ աշխարհի այդ մասին մէջ անարդարօրէն գծուած ու հաստատուած սահմանները անխախտելի են, անսրբագրելի: Արցախեան պահանջատիրութիւնը, իր հանդրուանային ներկայ լուծումով հանդերձ, խախտե՛ց անխախտելիութեան այդ առասպելը՝ հարցին սեղան դրուելովն իսկ, եւ ով՝ ով, Թուրքը սակայն լաւ կը հասկնայ ու լաւ հասկցա՛ւ այս մէկը:

Արցախեան շարժումը, եւ ընդհանրապէս՝ կորպաչովեան ազատախոհութեամբ պայմանաւորուած հայաստանեան ազգային զարթօնքը արդիւնաւորուեցան նաեւ Հայկական Դատի համար, կարեւոր եւ անհրաժեշտ այլ ձեռքբերումով մը: Արդարեւ, 22 Նոյեմբեր 1988ի իր նիստին, Խ. Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդը միաձայնութեամբ կայացուց պատմական որոշում մը՝ պաշտօնապէս ու պետականօրէն նշելու Ապրիլ 24ը իբրեւ Մեծ Եղեռնի զոհերու Յիշատակի Օր: Հեռահար որոշում մը՝ որ նոր մակարդակ, տարողութիւն եւ մըղում կուտայ Հայ Դատի գըծով տարուող աշխատանքներուն: Աւելին, ինչպէս կ'ըսէ հայրենի պատմաբան Տոքթ. Ռուբէն Սահակեան Մեծ Եղեռնի տարեդարձին նուիրուած իր յօդուածին մէջ, ան պէտք է առաջնորդէ մեր Դատը դէպի համամիութենական մակարդակ, Խ. Միութիւնը ինք ալ պէտք է պաշտօնապէս ճանչնայ ու նշէ՛ Ապրիլ 24ը: Մանաւանդ որ, ինչպէս հաղորդեր էինք ատենին, այս տարուան Փետրուարի 10ին Խ. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդը վաւերացուց ՄԱԿի Միջազգային Ատեանի որոշումներուն պարտաւորիչ հանգամանքը Ցեղասպանութեան դաշնագրին, նկատմամբ, այլ դաշնագիրներու շարքին ճանչնալով եւ պարտաւորուելով գործադրելու «1948ի Ուխտագիրը՝ արգիլելու եւ պատժելու համար Ցեղասպանութեան ոճիրը»:

Անշուշտ, հայրենի ժողովուրդն ալ, ինչպէս սփիւռքահայութիւնը, իր պետական անձնաւորութիւններով ու պատասխանատուներով, յատկապէս 1968էն ասդին կը նշէր Ապրիլի 24ը: Սակայն վաղը, Ապրիլի 24ին, իբրեւ ոչ աշխատանքային եւ պաշտօնական օրացոյցային սգատօն, պետական Հայաստանն է որ պիտի նշէ զայն, առաջին անգամ ըլլալով: Եւ անշուշտ, 7 Դեկտ. 1988ի երկրաշարժին դեռ արիւնոտ վէրքը յառաջիկայ տարիներուն հետզհետէ պիտի սկսի սպիանալ, եւ այնուհետեւ, պաշտօնական Խ. Հայաստանը պիտի չբաւարարուի այդ սգատօնը ինքն իր մէջ ինքզինքին համար նշելով: Այլ՝ անոր մասնակցելու պիտի հրաւիրէ նաեւ խորհրդային ու արտասահմանեան պետական դէմքեր, յայտնի անձնաւորութիւններ: Պիտի կազմակերպէ գիտական ու քաղաքական համաժողովներ, եւ ի վերջոյ պիտի բարձրացնէ այլ կոթող մը՝ Ծիծեռնակաբերդի վրայ - Հայկական Ցեղասպանութեան Թանգարանը, որուն պարունակած փաստերը բոլորովին աւելո՛րդ պիտի դարձնեն Թրքական նենգափոխեալ արխիւներու բացումին շուրջ Անքարայի ստեղծած քարոզչութիւնը:

Իսկ լիբանանահայութիւնը, որ յառաջամարտիկն էր հայկական պահանջատիրութեան, պայմաններու բերումով այսօր ծուարած իր ապաստանարաններուն մէջ, լիբանանեան հայրենիքի տառապանքին բաժնեկից եւ անոր ճակատագրով մտահոգ, հոգիով ու միտքով, իր բոլո՛ր բջիջներով կը միանայ Ծիծեռնակաբերդի բարձունքըն ի վեր ելլող իր պետական պատասխանատուներուն, իր կաթողիկոսներուն, իր մտաւորականութեան, գիտնականին, ուսանողին, բանուորին ու գիւղացիին, անո՛նց հետ միասին, ազգովի՛ն, պաշտօնապէ՛ս, պետականօրէ՛ն, ծաղկեպսակ զետեղելու Յաւերժական Կրակին շուրջ, երդուելով շարունակելու պայքարը մինչեւ Արդարութեան ամբողջական վերականգնում:

«ԶԱՐԹՕՆՔ»

Doctor
Luis H. Vertanessian

Escribano

Florida 375, 4° TE. 334-5726/28

EMISIONES DE RADIO EREVAN PARA SUDAMERICA

...programas especiales para Sudamérica, Radio Ereván transmite diariamente desde Armenia en las bandas de 30 y 24 metros, en 9.875 y 1.2050 khrtz, de 19.00 a 20.00 hs.

Las emisiones se realizan en armenio, tras las que se efectúa un resumen de la información en idioma castellano.

Se solicita a los oyentes enviar sus opiniones respecto de la programación.

Dirección de Radio Ereván

Արտագաղթ

Գէորգ Դեւրիկեան

Այդ յոյսերը նոր ուժով վերարծարծում էին 18-րդ դարի վերջին եւ 19-ի ըսկզբներին, դառնում ազգային օրհներգ·

զԱզգ մեր արտահալած
փոյթ գումարեայ՝
յԱշխարհ Արարատեան,
Ի վայր մեր ծննդեան,
Որ այժմ է սեփական
Օտար ազգաց···

Եւ ահա, առաջին ներգաղթը տեղի ունեցաւ 1828 թուականին, երբ պարսկահայութեան մի մեծ հատուած սկսեց գալ ազատագրըւած երկիրը: Ցայտնի է նոյնիսկ այդ պատմական օրը Մարտի 12-ը: Եւ պարսից ոչ մի խոստում նրանց հետ պահել չէր կարող, թէեւ թէ արքունիքը եւ թէ անգլիական դիւանագէտներն ամէն ինչ անում էին գաղթը խափանելու համար: Այդ ներգաղթի խորհուրդը դեռ այն ժամանակ որքա՜ն լաւ է ըմբռնել ռուս պատմաբան Սերգէյ Գլինկան. «Հայերի վերաբնակեցումը Պարսկաստանից Ռուսաստան մինչ այժմ իր տեսակի մէջ եղած եզակի իրադարձութիւն է համաշխարհային տարեգրութիւններում: Այն ոչ թէ միայն մարդկանց վերաբնակեցում էր, այլեւ հոգիների ու սրտերի վերաբնակեցում»:

Քիչ անց՝ ռուս-թուրքական պատերազմի յաղթանակից յետոյ մօտ 100 հազար մարդ ներգաղթեց եւ Արեւմտահայաստանից:

Կենդանացան պարսիկների ու թուրքերի կողմից ամայացուած շատ ու շատ վայրեր: Հայերի համար ստեղծուել էին համախմբման նըպաստաւոր պայմաններ:

Հայոց լեզուի երեւի ամենաողբերգական բառն է ըսփիւռքը, որին հնում ցրօնք էին ասում: Այն գնալով դարձաւ բաւական տարածական եւ իր գագաթնակէտին հասաւ մեծ եղեռնի տարիներին: Սակայն մի քանի տարի անց արդէն կար փըրկութեան ափը, եւ մայր հայրենիքը կանչում էր իր ցրուած զաւակներին: Առաջին այդ կանչին անսացին երեք հազար տարագիրներ, որոնք 1921 թ. Իրաքից Բաթում հասան: Ամիս անց ժամանեց նոյնաքանակ երկրորդ քարաւանը: Եւ հայրենադարձութիւն կոչուած այս ներգաղթը նոր յոյս էր ներշնչելու տարագիր հայերին եւ ներշնչեց. յիշենք, որ 1921–1936 թուականներին հայրենիք եկան 40 հազարից աւելի հայեր: Հայրենադարձութիւնն աւելի լայն ծաւալ ստացաւ 1946–1948 թուականներին եւ ապա՝ 1962-73-ին: Այս զանգուածային հայրենադարձութիւնը հենց հայոց մեծերի երազանքի իրականացումն էր, հայութեան համախմբման շատ ու շատ կարեւոր գործօն: Ես հեռու եմ վիճակագրական դասեր տալուց: Դրա կարիքն էլ չկայ:

Բայց չէ՞ որ ես ականատեսն եմ 1946 թ. հայրենադարձութեան, ականատեսն եմ այդ տարիների խանդավառ մթնոլորտի. մենք դըպրոցական ընկերներով Արաբկիրի 24-րդ (այժմ Կոմիտասի) փողոցում կանգնած ուռա՛ էինք գոռում ու ողջունում հայրենադարձներին, երբ անցնում էին պլակատներով ու դրօշներով զարդարուն նրանց մեքենաները: Բայց վանդավառութեան հետ կային եւ դժուարութիւններ, մեր երկիրը չորս տարի ահեղ ու դաժան պատերազմ էր մղել եւ շատ բան ստիպուած էր նորից սկսել: Կային եւ նիւթական-տնտեսական, եւ բարոյական կարգի դժուարութիւններ: Եւ ի պատիւ մեր տարագիր եղբայրների, նրանք շատ բան յաղթահարեցին, շատ բան կիսեցին մեզ հետ երբ տունտեղ դրեցին: Բայց չէ՞ որ եւ տեղացիները եւ տեղացի դարձածներս առաւել մեծ դժուարութիւններ էինք տեսել ու յաղթահարել: Կրել էինք լուռ ու գիտակցօրէն, չէ՞ որ եղեռն էր եղել, ժառանգել էինք ծայրայեղ քայքայման հասած երկիր եւ ի լրումն այդ ամէնի՝ ահեղ պատերազմ էր եղել:

Բայց ուրախ էինք, որ կանք ու ապրում ենք հայրենի հողում: Որ վերջապէս ունենք հայրենական տուն՝ հայի մշտական երազանքը: Եւ մեր ծնողներն ապահով էին իրենց զաւակների ապագայի համար: Ամենակարեւորը սա էր եւ սա է: Ահա թէ ինչու մեծ փորձութիւններ տեսած մեր աւագ սերունդը գիտէր հայրենի հողի, հայրենի տան եւ ապագայի գինը: Նրանց ամէն մի փոքր դժուարութիւն չէր վախեցնում ու յուսահատեցնում: Ամէն մի փոքր վիրաւորանք չէր խռովեցնում հայրենիքից:

Մի առիթով իմ ցանկութեան ընկեր Վարազդատն ասաց.

(ՇԱՐ.Ը 14-ՐԴ ԷՋ)

Սումկայիթ, խուլիկանութի՞ւն թէ ցեղասպանութիւն

Գրեց ՏՈՒԹ... ՌՈՒԲԷՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Բոլորս ալ կը յիշենք թէ ինչպէս Վարդգէս Պետրոսեան, Գերագոյն Սովետի նիստերէն մէկուն մէջ ուր կը քննուէր Ղարաբաղեան հարցը, «ցեղասպանութիւն» անուանեց Սումկայիթի դէպքերը եւ թէ ինչպէս կորպաչով ընդուզեցաւ եւ գզուշութեան հրաւիրեց Պետրոսեանը «որպէսզի աւելի ուշ չզղջայ իր գործածած բուռերուն համար»:

Այդ թուականէն ի վեր վերնագրի հարցումին չուրջ թեր եւ դէմ կարծիքներ զբոսանք հայրենական մամուլին մէջ, իսկ սովետական մամուլը գիտակցութեամբ ընդհանրապէս խուսափեցաւ ցեղասպանութիւն բառն իսկ գործածելէ, նոյնիսկ հերքելու համար նման որակումը:

Այս յօդուածով մենք պիտի փորձենք լուսաբանել այս հարցը՝ հիմնուելով 1948ին հռչակուած «ցեղասպանութեան կանխարգիլման եւ պատիժը» վերաբերեալ պայմանագիրին որը վաւերացուեցաւ Սովետական Միութեան կողմէ աւելի քան Միացեալ Նահանգները՝ որուն վաւերացումը կատարուեցաւ 40 տարի ետք՝ 1988ին միայն:

Մեր ժողովուրդը հասած հայրենական մամուլին մէջ, հանդիպած ենք միայն մէկ փորձի՝ ուր Սումկայիթի դէպքերը քննուած են այս անկիւնէն:

Այդ կարգի երկու յօդուած կը գտնենք «Սովետական Հայաստան» օրաթերթի 12-6-1988ի թիւին մէջ, մին՝ ըստորագրուած Մ. Գրիգորեանի կողմէ, միւսը՝ Երեւանի պետհամալսարանի իրաւաբանական ֆակուլտէտի խորհուրդի կողմէ:

Առաջինին մէջ կը գտնենք հետեւեալ հաստատումը: «Ցեղասպանութեան համար պատասխանատուութիւն է նախատեսուած 1948ի միջազգային պայմանագրութեամբ, որը ստորագրել է Ս.Ս.Հ.Մ.Ը: Բայց սովետական ներպետական քրէական օրէնսդրութեան մէջ բացակայում է ցեղասպանութեան համար պատասխանատուութիւն սահմանող յատուկ իրաւանորմ»:

Երկրորդ գրութեան մէջ՝ հարցը դարձեալ կը քննուի միմիայն սովետական ներքին օրէնսդրութեան լոյսին տակ եւ հեղինակները կը յանգին այն եզրակացութեան թէ Սումկայիթի վայրագութիւնները պէտք է որակաւորուին որպէս «բանթիթիզմ եւ մասսայական անկարգութիւն»: Ցեղասպանութիւն չկայ:

Որպէսզի ընթերցողը կարողանայ ինքն իսկ դատել եւ դիրքորոշուիլ, տանք վերը յիշուած համաձայնագրի այն յօդուածը որ կը բնութագրէ ցեղասպանութեան ոճիրը:

Յօդ. 2: Սոյն համաձայնագրով, ցեղասպանութիւն կը նկատուի վարը յիշուած արարքներէն ոեւէ մին որուն գործադրութեան նպատակն է ոչնչացնել բոլորովին կամ մասնակիօրէն, ազգային, տոհմային, ցեղային կամ կրօնական խումբ մը.

ա.- Խումբի անդամներու սպանութիւնը...
բ.-...եւայլն...
գ.-...եւայլն...:

Կասկածէ վեր է, թէ հայերը կը կազմենք «ազգային» կամ «տոհմային» խումբ մը: Ուստի ոեւէ փորձ կամ արարք, որ կը միտէ սպաննել «հայերը» միայն որովհետեւ հայեր են եւ ոչ թէ ուրիշ պատճառի մը համար, ապա այդ արարքը կը նկատուի ցեղասպանութիւն: Կասկածէ վեր է նաեւ, թէ Սումկայիթի ոճրագործութիւնները ուղղուած էին «Հայերու» դէմ, որպէս հայեր եւ միմիայն որովհետեւ հայեր էին:

Այս հաստատ իրականութիւններէն մեկնելով անվերապահ կերպով կրնանք պնդել թէ Սումկայիթեան ոճրագործութիւնները՝ ցեղասպանութիւն պէտք է որակել եւ ոչ թէ խուլիկանութիւն կամ պանթիթիզմ կամ ուրիշ ոեւէ բան:

Վերը յիշուած Մ. Գրիգորեանի յօդուածը կարդալով՝ կարելի է եզրակացնել, թէ յօդուածագիրը համաձայն է այս որակաւորումին, սակայն նկատի ունենալով, թէ նման ոճրագործութիւն չէ նախատեսուած սովետական ներքին քրէական օրէնսդրութեան մէջ, ուստի կարելի չէր այդ ոճիրները ցեղասպանութիւն որակել եւ բաւականացած է-ին գործադրելով գոյութիւն ունեցող օրէնքներու տրամադրութիւնները:

Այս առնչութեամբ կարելի է ըսել, թէ ճիշդ է Մ. Գրիգորեանի պնդումը, թէ ցեղասպանութիւն կոչուած ոճիր չէ նախատեսուած սովետական հանրապետութիւններու ներքին քրէական օրէնսդրութեանց մէջ:

Սակայն այս կէտին քով կանգ առնելու չէ: Հարց դնելու է, թէ ինչո՞ կը ծառայեն միջազգային համաձայնագրերը, եթէ անոնք, վերացումէն ետքն իսկ, պիտի չիկիրարկուին ստորագրեալ պետութիւններու կողմէ:

Միացեալ Նահանգները 40 տարի ետք միայն վաւերացուցին յիշեալ դաշնագիրը եւ եթէ յիշենք թէ տակաւին կան պետութիւններ, որոնք կը վարանին զայն վաւերացնելու մէջ՝ ապա չեշտը դրած կ'ըլլանք հարցի մը վրայ, որ մեծագոյն խոչընդոտն է որուն կը հանդիպին համամարդկային բարոյականութիւնը եւ օրինապահութիւնը տարածել փորձող միջազգային իրաւունքի հիմնական սկզբունքները:

Ուրիշ խօսքով՝ պետութիւնները կը խուսափին յանձն առնել որոշ պարտաւորութիւններ, որոնք կրնան դուռ բանալ իրենց ներքին գերիշխանութեան վրայ հակակշիռ մը ստեղծելու համակարգին:

Սումկայիթի առիթով լսեցինք նոյնիսկ մեկնաբանութիւններ ըստ որոնց զոհերու թիւը հետեւողականօրէն 34էն պակաս ներկայացուեցաւ խուսափելու համար ինչ որ միջազգային միջամտութեան, քանի որ, ըստ այդ դպրոցներուն, միջազգային հաւաքականութիւնը իրաւունք կը ստանայ միջամտելու՝ երբ սպանութիւններու թիւը անցնի 34ը: Նման տրամադրութիւն գոյութիւն չունի եւ ցեղասպանութիւնը կը մնայ ցեղասպանութիւն՝ զոհերու թիւը ըլլայ 5 կամ 5000:

Այն որմէ կը խուսափին պետութիւնները՝ իրենց հողին վրայ միջազգային միջամտութիւններն են:

Արդարեւ այն բոլոր աշխատանքները որ տարուեցան հիմնելու համար միջազգային դատարան մը՝ դատելու համար ցեղասպանութեամբ ամբաստանուած պետութիւններն ու անհատները, ձախողութեան մատնուեցան, հակառակ որ ցեղասպանութեան վերաբերեալ համաձայնագիրը կը տրամադրէ իր 6րդ յօդուածին մէջ:

«Ստորագրեալ կողմերը յանձն կ'առնեն, իրենց սահմանադրութիւններուն տրամադրութիւններուն համաձայն անհրաժեշտ օրէնսդրական կարգադրութիւններ ընել ապահովելու համար ներկայ համաձայնագրի տրամադրութիւններու գործադրութիւնը եւ մանաւանդ նախատեսել այն քրէական պատիժները, որոնց պիտի ենթարկուին ցեղասպանութեան մէջ յանցաւոր անձինրը...»:

6րդ յօդուածը կը շարունակէ.-

«Ցեղասպանութեամբ ամբաստանուած անձինք պիտի ներկայացուին այն պետութեան իրաւասու դատարաններուն առջեւ որուն տարածքին վրայ գործադրուած է արարքը կամ միջազգային քրէական Առեանին առջեւ որ իրաւասու կը դառնայ հանդէպ այն ստորագրեալ կողմերուն որոնք ընդունած կ'ըլլան անոր լիազօրութիւնը»:

Վերոյիշեալ երկու յօդուածներու արձակած թելադրութիւններէն ոչ մէկը ար-

(ՇԱՐ.Ը 15-ՐԴ ԷՋ)

agasajos
banquetes
menu a la carte

COMIDAS ARTESANALES
ARMENIAS
INSTITUTO PRIVADO MARIE MANOOGIAN
PROMOCION 1989

viernes 21 hs
comidas p/llevar
postres orientales

Los invitamos a cenar en un ambiente familiar

armenia 1322
773-2820 · 772-2617 · 982-1253 · 551-7768 · 432-7448
reservas

(ՇԱՐ. 12-ՐԴ ԷՋԷՆ)

-Միրոնք ներքին Արաբկիրում առաջին տուն կառուցողներից են եղել. ջուր էլ չի եղել եւ չաղախի ցեխի համար քաղաքից են ջուր բերել:

Վարագդատի հետ մենք շատ ենք մտերիմ, բայց երբեւէ նրա որմնադիր Թադէոս հայրն այդ մասին չի էլ ակնարկել: Նրա սերունդը սովոր էր դժուարութիւններին եւ ապրելը հերոսութիւն չէր համարում: Նրանք գիտէին, որ պէտք է զաւակների համար տուն կառուցել եւ կառուցում էին:

Իսկ ինչքա՛ն դժուարութիւններ են կրել եղեռնից որբացած ու Արեւելեան Հայաստանում ապաստան գտած նախկին որբերը, ի՛նչ յոյսով տուն ու տեղ դրել: Ես գիտէի նրանցից մէկին, որը յարգուած ուսուցիչ էր եղել: Նրան ծանօթացել էի աշխատաւոր մի լաւ ընտանիքում: Տարիներ յետոյ կրկին հանդիպեցինք այդ տանը: Շատ էր ծերացել ու մի տեսակ կոտրուած էր: Յետոյ ինչ-որ առիթով յիշեց, թէ Ամերիկայում, երբ ինքնաթիռից իջել էր, ինչպէս էր գտել որդուն:

-Իսկ նա ի՞նչ էր անում այնտեղ,- ինչ-որ չհասկացայ ես:

- Ընտանիքով այնտեղ է ապրում, -աչքերը վար խոնարհեց նա,- արդէն բաւական ժամանակ է:

- Երեւան գնում-գալի՞ս է:

- Չի ուզում ծախս անել, մի անգամ է եկել:

- Մօր թաղմա՞նը:

Տերունի ուսուցիչը լուռ էր: Ես անչափ խղճում էի նրան՝ նախկին որբին, որ տուն-տեղ էր դրել, կրթութիւն ստացել եւ աշխատել եւ երբ պէտք է արդէն վայելէր վաստակած հանգիստը, որդին գնացել էր Ամերիկա, իսկ կինը՝ վախճանուել: Դեռ լաւ է, որ մնացել էին դուստրն ու փեսան եւ նրան խնամում էին: Շատ յետոյ ինչ-որ խօսքի մէջ նա մեզ խորհուրդ տուեց երբեք չհեռանալ հայրենիքից: Եթէ նա ծեր չլինէր, ես նրան կ'ասէի, թէ այդ խորհուրդը պէտք է որդուն տար, գուցէ օգտակար լինէր, իսկ մենք դրա կարիքը բնաւ չէինք զգում: Բայց նրա միակ որդին հեռացել էր եւ հօրը գալ-տեսնելու համար ծախս չէր ցանկանում անել, եւ ես խնայեցի նրա ծերութիւնն ու ոչինչ չասացի:

Այո, որդին Երեւան գալու, հարազատ հօրը տեսնելու համար չէր ցանկանում ծախս անել, հայրն էլ թոշակից դրամ էր հաւաքել ու գնացել նրան տեսնելու: Ես այս պատմութիւնը կրկին յիշեցի, քանի որ վերջերս պատմում էին գնացող մի ընտանիքի մասին: Եւ երբ երիտասարդ փեսային դիմել էր աղջկայ լացակումած մայրը, թէ ախր շատ ենք կարօտելու, այս ի՞նչ եղաւ, փեսան հանգիստ ասել էր.

- Դրանից էլ հեշտ բա՞ն, որ ցանկանանք, տարին երկու անգամ տուրիստ կը գանք, գիտէ՞ք մօրեղբայրս այնտեղ ինչ հարստութիւն ունի:

ՇԱՐ. 4

Donación

La Sra. Ana Sarkissian dona a SARDARABAD en memoria de su madre Sra. Marta Sarkissian A 200.-

Koulaksizian Hnos. S.A.

FABRICACION DE TEJIDOS

LIMA 3560-(1678)CASEROS

TE. 750-5883/3501/4632

Restaurant

COLBEH MELAHAT

Colbeh

en iraní, significa un pequeño lugar que suma los sentidos: hogar, pequeña casa, nido humilde, recinto acogedor, refugio de la amistad y del amor.

Esta es la COLBEH de MELAHAT

Av. del Libertador 13.041, Martínez

Reservas: 793-3955

Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՆԻԿՈՍԻԱ

Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւն

Հայ Մշակոյթի Շաբաթը Մելգոնեան Կրթ. Հաստատութեան Մէջ

Ժողովուրդի մը անցեալի երաշխիքը իր մշակոյթն է, այն անկորնչելի գանձը, որ կ'իմաստաւորէ ներկան եւ կը լուսաւորէ ապագայի ուղիները: Հայ ժողովուրդի համար իր դարաւոր մշակոյթը որ կեանքի զարկերակն է: Այսօր հայը իր ինքնագիտակցութեան եւ զարթօնքի ճանապարհին, հայօրէն ապրելու վճռականութեամբ առաւել եւս պիտի կառչի իր արմատներուն, իր պատմութեամբ ու մշակոյթով հաղորդուելու եւ զօրացնելու ազգային դիմագիծը, կարենալ յաղթահարելու համար բոլոր պատնէշները:

Այս գիտակցութեամբ ահա, 1984-էն ի վեր, Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան եւ Հ.Բ.Ը. Միութեան Նիկոսիոյ Մասնաժողովի Մշակութային Յանձնախումբերու կազմակերպութեամբ, Ապրիլ ամսին տեղի կ'ունենայ «Հայ Մշակոյթի Շաբաթը»: Անցեալ տարիներու ընթացքին մեր հոգեմտաւոր արժանիքներով հարստանալու այս գեղեցիկ աւանդութեան, հայրենի մտաւորականներու շարքին, իրենց օգտաշատ մասնակցութիւնը բերած են նաեւ օտարազգի հայագէտներ, ինչպէս Ժ.Ֆ. Մահէ, Ֆ. Ֆէյտի, Ք. Ուոքըր եւ Լ. Տէր Մանուէլեան:

Այս տարուան «Հայ Մշակոյթի Շաբաթը» տեղի ունեցաւ Ապրիլ 10-15: Այս առիթիւ Պեռլինէն հրաւիրուած էին գերմանուհի հմուտ հայագէտ եւ հայ ժողովուրդի նուիրեալ գործիչ՝ Տոքթ. Թեսա Հոֆման եւ Տոքթ. Ժ. Քոչարեան: «Հայ Մշակոյթի Շաբաթ»ը կը վայելէր Կիպրոսի Կրթական Նախարար Տոքթ. Անտրէաս Ֆիլիփուի բարձր հովանաւորութիւնը:

Երկուշաբթի, 10 Ապրիլ.

Դասախօսութիւն Տոքթ. Թ. Հոֆմանի կողմէ: Նիւթ՝ «Հայաստանը Ա. Համաշխարհային պատերազմի ընթացքին՝ ըստ Գերմանական արխիւներուն»:

Հանդիսութեանց բացումը կատարեց Հաստատութեան Աւագ Ուսուցիչ Պրն. Ա. Այվազեան: Ան ընդգծեց «Հայ Մշակոյթի Շաբթուան» ունեցած կարեւոր դերը կիպրահայութեան եւ մասնաւորաբար Մելգոնեանցիներու մօտ: Ապա ներկայացուց օրուան թանկագին հիւրերը՝ Տոքթորներ Թեսա Հոֆման եւ Ժիրայր Քոչարեան (երկուքն ալ գործօն անդամներ վտանգուած ժողովուրդներու Ընկերակցութեան), որոնք «պիտի ոգեւորեն մեզ եւ մեր ուղին, որ Արցախեան արդար պահանջատիրութեամբ կ'ընթանայ» ըսաւ Պրն. Այվազեան:

Օրուան բանախօսը՝ Տոքթ. Թեսա Հոֆման գիտական անաչառութեամբ եւ սահիկներու ցուցադրութեամբ ներկայացուց հայկական ցեղասպանութեան մասին գերմանական աղբիւրները: Ընդգծեց այն իրողութիւնը, որ Գերմանիան ըլլալով Օսմանեան Կայսրութեան գինակիցը, գերմանացիներ ազատ ելումուտ ունէին Թուրքիա եւ կը վայելէին անոր վստահութիւնը. հետեւաբար եղած փաստաթուղթերը ականատեսներու վկայութիւններն են, որոնք կը բանան մեր առջեւ իր հողերէն բռնի հեռացուած, անմարդկային ու ահաւոր տառապանքներով աքսորուած հայ ժողովուրդի ամենատխուր մէկ հրջանը:

Գերմանացիներու մօտ առկայ փաստաթուղթերը, ուսումնասիրութիւնները եւ վկայութիւնները միշտ չէ որ գրուած են անվերապահ ճշդութեամբ, ինչպիսին եղած է հայ ժողովուրդի հաւատարիմ գործիչ Ե. Լեփսիուսինը. շատ անգամներ Թուրքերու ազդեցութեան տակ իրականութիւնը ներկայացուած է խեղաթիւրուած ձեւով:

Հմուտ մասնագէտը վերծանեց հայկական ցեղասպանութեան Գերմանիոյ մեղսակցութիւնը, եւ խօսքի աւարտին մէջբերեց այն իրողութիւնը որ 1921-ին եւ 1922-ին երբ Պեռլինի մէջ տեղի ունեցաւ մեր ժողովուրդի ոճրագործներու ըսպաննութիւնը, բազմաթիւ գերմանացիներ նոր իմացան իրենց զինակից Թուրք ժողովուրդի գործած ցեղասպանութեան մասին:

Երեքշաբթի, 11 Ապրիլ.

Հայկական վաւերագրական շարժանկարի եւ աշակերտներու նկարչութեան ցուցահանդէս:

Պրն. Փ. Մինասեան իր բացման խօսքին մէջ ներկայացուց հայ մշակոյթի անբաժան մէկ մասնիկը հանդիսացող հայկական շարժանկարի արուեստի եւ անոր հիմնադիր՝ Համօ Բեկնազարեանի անուան արուեստանոցի համառօտ պատմութիւնը, նշելով որ հայկական շարժանկարի պատրաստութեան եւ յաջողութեան իրենց մասնակցութիւնը բերած են հայկական արուեստի տարբեր բնագաւառներու նշանաւոր գործիչներ:

Ներկաները դիտեցին «Ուղղահայեացներ» ժապաւէնը, որ Հայաստանի վաւերագրական շարժանկարներու 1980-ական թուականներու արտադրութիւնն է:

Շարժանկարի աւարտին ներկաները հաղորդակից դարձան աշակերտներու նկարչական արուեստին: Աշակերտները թափ ու թռիչք տալով երեւակայութեան, իրենց քնքուշ եւ միաժամանակ պոռթկուն զգացումներուն մարմին տուած էին գոյնի աշխարհի մէջ: Գեղեցիկի որոնումը, հայրենիքի նկատմամբ անհուն սէրը եւ միաժամանակ խոր ցաւի տառապանքը դրսեւորուած էին բացառիկ ներդաշնակութեամբ:

Հինգշաբթի, 13 Ապրիլ.

Դասախօսութիւններ - Տոքթ. Ժ. Քոչարեան՝ Անիրաւուած ժողովուրդներու Ընկերակցութեան Հայկական Համակարգող Խումբի գործունէութիւնը:

Տոքթ. Թ. Հոֆման՝ Պատմական Արցախը եւ Հայոց Պահանջատիրութիւնը:

Տոքթ. Պ. Պէտիրեան կատարեց նախորդ հանդիսութեանց գնահատականը, եւ ապա յետադարձ ակնարկ նետելով նախորդ տարիներու «Հայ Մշակոյթի Շաբաթ»ներուն, ընդգծեց այն կարեւոր առանձնայատկութիւնը, որ իւրաքանչիւր անգամ եղած է Հայ Մշակոյթի եւ Պատմութեան տարբեր բնագաւառի՝ լեզուին, բանահիւսութեան, ճարտարապետութեան եւ պատմութեան:

Ապա բեմ հրաւիրուեցաւ Տոքթ. Ժ. Քոչարեան, խօսելու Անիրաւուած ժողովուրդներու Ընկերակցութեան Հայկական Համակարգող Խումբին գործունէութեան մասին: Յայտնեց որ վերոյիշեալ խմբակը հիմնած է Հայկական տեղեկատուութեան եւ Փաստագրութեան Կեդրոնը, հայկական ցեղասպանութեան 70-րդ տարելիցին առթիւ: Ան տուաւ տեղեկութիւն իրենց ունեցած

(ՇԱՐ.Ը 15-ՐԴ ԷՋ)

հարուստ եւ բազմազան նիւթի մասին, որ 1979-էն ընկալեալ մչտապէս կ'ամբողջանայ եւ զիտականօրէն կ'ուսումնասիրուի: Ցարգելի բանախօսը փոխանցեց կեդրոնի նպատակը եւ սկզբունքը:

Աչակերտական «Տարօն» հանդիսը ազգագրական երգերով՝ «Լկան Լկան», «Մոկաց Շուկէն», «Ձանի Ման» եւ «Ծօնիկ-Ծօնիկ» ունկնդիրներուն հաղորդեց հոգեհարազատ ու պայծառ անցեալի չունչն ու ոգին:

«Ղարաբաղը մեր կանչն է՝ ինձ է կանչում յոյսով տրտում...»: ողջ ներկաներուն մէջ տոչորուող Արցախեան ոգին յուզումով եւ ոգեւորութեամբ հնչեցուց ասմունքող՝ Ա. դասարանի սան՝ Աւետիս Տիգան:

Արցախեան հարցը ընդգրկելով մեր ամբողջ ժողովուրդը, արդէն ցարձած է օտարազգի հայասէր մասնագէտներու ուսումնասիրութեան առարկան: Պատկառելի բանախօս՝ Տոքթ. Թեսա Հոֆմանի դասախօսութիւնը ունէր պատմաբանի լայնածալ եւ մանրամասն իմացութիւն, գիտնականի ճըշգրտութիւն, մարդկային իրաւունքներու պաշտպանի սրտցաւութիւն եւ մեծ հայասէրի նուիրուածութիւն:

Բանախօսութիւնը սկսաւ Արցախի պատմական անցեալէն: Ան խօսեցաւ անոր աշխարհագրական դիրքի, բնական հարստութեան, անասո, բնակչութեան, այնտեղ եղած հայ ազատագրական յարձակումի մասին եւ գալով հասնելով այսօրուան, ընդգծեց այն իրողութիւնը որ հայերու արդար պահանջատիրութիւնը ունի ազգային եւ պատմական հիմք:

Տոքթ. Հոֆման ամենայն անաչառութեամբ, դէպքերու յաջորդականութեամբ ներկայացուց հայ ժողովուրդի տմձաւանջային ու մաքառման չրջանը: Ան լաւատեսութեամբ եզրակացուց իր խօսքը, չեչտելով թէ հայ ժողովուրդը ի հիճուկս բոլոր քաղաքական վերիվայրումներուն, պիտի կերտէ աւելի պայծառ ապագայ մը՝ Արցախեան արդար պահանջատիրութեան ոգիով:

Ուրբաթ, 14 Ապրիլ·

Հ.Ը.Ը. Միութեան 83-րդ Տարեդարձի հանդիսութիւն: Հ.Ը.Ը. Միութեան քայլերգի երգեցողութենէն ետք բացման խօսքը կատարեց Տոքթ. Մ. Գոճայեան, որ օրուան խորհուրդը փոխանցեց մեր ազգային վերջին տրամադրութիւններու եւ յոյզերու ընդմէջէն, աւելցնելով «...Այդ նոյն Ապրիլին կը ծնէր Բարեգործական մեր մեծ Միութիւնը, որ կը հանդիսանայ իբրեւ սպեղանի կարելիւր խոցուած հայերուն»

Ապա ներկայացուց օրուան բանախօսը՝ Հ.Ը.Ը.Մ.-ի Նիկոսիոյ Մասնաժողովի ատենապետ Պրն. Հրաչ Մանուկեան:

Ցարգելի բանախօսը՝ Պրն. Հրաչ Մանուկեան յետադարձ ակնարկ նետելով Հ.Ը.Ը. Միութեան անցած վաստակաշատ ճանապարհին վրայ, ընդգծեց անոր մեծ դերն ու նշանակութիւնը սփիւռքահայութեան գոյապայքարի ու քայլընթացի սրբազան գործին մէջ: Անդրադառնալով տարբեր երկիրներու մէջ հայկական մչակութային, ուսումնական եւ մարզական կեանքին ներս ունեցած խոշոր ներդրումի մասին, Պրն. Մանուկեան չեչտեց Հ.Ը.Ը. Միութեան կարեւորագոյն առաքելութիւնը՝ սփիւռքը օղակել մայր հայրենիքին եւ պատրաստել ժողովուրդին նուիրուած հայրենասէր սերունդներ: Եզրակացնելով ան ըսաւ.-

«Այսօր Հ.Ը.Ը. Միութիւնը ճակատագրաց կը կանգնի մեր ժողովուրդին դիմաց, ինքնավստահ եւ հպարտ իր անցեալի հայրենասէն իրագործումներով եւ ներկայի իր բազմատեսակ ազգային գործունէութիւններով, աւելի համոզումով եւ հաւատքով կ'աշխատի ի փառս հայ ժողովուրդի պայծառ ապագային»:

Ցաջորդաբար Մելգոնեանի սան-սանուհիները բարձրացան բեմ իրենց յարգանքն ու սէրը մատուցելու մեծ Միութեան: Սանուհի Թ. Պալիկեան նուագեց Ս. Բարխուդարեանի «Քայլերգ»ը: ապա Հաստատութեան պատասխանատու Տ. Գրիգորեան ներկայացուց հայու կորովն ու վերընձիւղումը: Աչակերտները խմբովին եւ սահիկներու ցուցադրութեամբ ասմունքեցին Զ. Մելքոնեանի «Զօնը»:

Հ.Ը.Ը. Միութեան 83-րդ տարեդարձին նուիրուած եբեկոն իր աւարտին հասաւ Հաստատութեան երգչախումբի՝ «Գարուն ա» եւ «Տէրիկօ» երգերու կատարողութեամբ (խմբավար՝ Ս. Աբգարեան):

Շաբաթ, 15 Ապրիլ·

Հաստատութեան երգչախումբի տարեկան համերգ:

«Ջի մեռնի էն ժողովուրդը որ քեզ նման երգել գիտի»:

Հայ Մչակոյթի Շաբաթը որ ոգեւորութեան զագաթնակէտին հասաւ Հաստատութեան քառաձայն երգչախումբի համերգով: Ներկաները յուզախառն ապրումներով ունկնդրեցին «Գուլ թաներգ», «Լուսնակն Ա-նուշ», «Աղկէկ ես», «Կը կռնդաս», «Ո Քայմոս», «Հունձք», «Կորանի», «Մարերի Հովին մեռնեմ», «Էրնիկի», «Ալէլուիա», «Իմ Հայաստան», «Կռուններ» եւ «Ա՛ռ Քեզ Հայաստան» խմբերգները, խմբավարութեամբ վաստակաւոր երաժիչտագէտ Սեպուհ Աբգարեանի:

Բոլոր երգերը ընդունուեցան հանդիսականներու ջերմ գնահատանքով եւ երկարատեւ ծափահարութիւններով: Երեկոն իրենց ներկայութեամբ պատուեցին Կիպրոսի կրթական Նախարար Տոքթ. Անտրէաս Ֆիլիփու, դեսպաններ, օտար հիւրեր, ինչպէս նաեւ ազգային մարմիններու ներկայացուցիչներ:

Ջերմ չնորհաւորութիւններ եւ խորին չնորհակալութիւններ մեր թանկագին դասախօսներուն՝ Տոքթորներ Թեսա Հոֆմանին եւ Փիրայր Քոչարեանին, ինչպէս նաեւ «Հայ Մչակոյթի Շաբաթ»ը կազմակերպողներուն, եւ անոր յաջողութեան նպաստած մեր ուսուցիչներուն, աչակերտներուն եւ բոլոր մասնակիցներուն:

Վ. ՆԱԼՉԱՃԵԱՆ

ժանացած է մինչեւ այսօր պետութիւններու ղրական ուշադրութեան.

– չկան ներքին օրէնքները որ պատմեն ցեղասպանութեան ոճիրը.

– չէ կազմուած միջազգային քրէական Ատեան.

– եւ եթէ նոյնիսկ կազմըւր՝ ան իրաւասու կը դառնայ միայն այն պարագային երբ ստորագրեալ կողմերը հաճին ընդունիլ անոր լիազօրութիւնը:

Ուստի, չատ հեռու կը գտնուինք այն վիճակէն ուր կարելի ըլլար ըսել, թէ այն սովետական դատարանները, որոնք քննարկեցին Սումկայիթի ոճրագործութիւնները ամբողջովին սխալեցան սովետական օրէնքներու մեկնաբանութեան եւ կիրառման մէջ:

Բայց ինչ որ կրնանք անվերապահօրէն ըսել, հետեւեալն է.

Այն ժամէն ի վեր երբ Սովետական Միութիւնը վերաբերեալ միջազգային համաձայնագիրը, այն ժամէն սկսեալ ան ճանչցաւ ցեղասպանութիւն կոչուած ոճիրը, իր բոլոր մանրամասնութիւններով, ի մէջ առեալ այդ ոճիրին համապատասխան պատիժը սահմանելու եւ տնօրինելու պարտաւորութիւնը:

Այս կէտին մէջ է որ կը կարծենք թէ Մ. Գրիգորեանը պարտաւոր էր ընդգծել թէ՝ հակառակ անոր որ սովետական ներքին օրէնսդրութիւնը, յակառէ անուանէ չէ սահմանած, ցեղասպանութեան սահմանող յատուկ իրաւանորմը... Սակայն սովետական օրէնսդրութիւնը միջազգային համաձայնագրի վաւերացումէն վերջ, իւրացուցած էր (իրն) ըրած այդ դաչնագրի տրամադրութիւնները:

Արդարեւ ընդունուած կանոն է միջազգային իրաւունքի մէջ, թէ ոեւէ պետութեան վաւերացուցած համաձայնագիրը կամ դաչինքը մաս կը կազմէ այդ պետութեան օրէնսդրութեան, ուստի եւ անոր տրամադրութիւնները պէտք է նկատուին ներքին օրէնքի համազօր:

Արդարեւ կը կարդանք, Փոլ Ցօլիյի, Թրէթէ Տը Տրուա Էնթէրնասիոնալ, Փարիզ 1988, էջ 50, հետեւեալը՝ «Ներքին օրինական տրամադրութեան մը եւ միջազգային իրաւունքի տրամադրութեան մը միջեւ ծագած հակասութեան մը պարագային, այս վերջինն է որ կը գերիչխէ· այս վերջինին իրաւական ոյժը առաջինինէն գերակչիռ է»: Կը հետեւին քանի մը օրինակներ, ուր պատահած է որ որոշ պետութիւններ չեղեալ նկատած են իրենց ստորագրած միջազգային համաձայնագրերուն հակասող ներքին օրինական տրամադրութիւնները: Իսկ Միացեալ Նահանգները, իրենց սահմանադրութեամբ եւ Գերագոյն ատեանի որոշումներով, կը նկատուն թէ միջազգային իրաւունքը մաս կը կազմէ ազգային օրէնսդրութեան: Նոյն ըմբռնումը կը տիրէ Անգլիայի մէջ եւ Հարաւ ամերիկեան բազմաթիւ երկիրներու մէջ:

Ինչ է Սովետական Միութեան դիրքը այս առնչութեամբ:

ՇԱՐ.Ը ՑԱՋՈՐԴԻ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Կիրակի 25 Ցունիս, յաւարտ Սուրբ Պատարագի, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, մեր սիրելի ամուսնոյն, հօր եւ մեծ հօր՝

ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՊԵԱՆԻ

մահուան Ա. տարելիցին առթիւ:

Այրի՝ ՌՈՍԱ ԱՐԱՊԵԱՆ
Զաւակները, Թոռները

ԿԻՐԱԿԻ, 25 ՅՈՒՆԻՍ 1989

Հանդիսաւոր Ս. Պատարագ եւ Մատաղօրհնութիւն
ՎԻՍԵՆԹԻ ԼՈՓԵՍԻ Ս. ԳԷՈՐԳ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
Օծման 21րդ Տարեդարձին Առիթով
Պիտի Պատարագէ եւ Քարոզէ՝
ԳԵՐՇ. Տ. ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԵՊՍ. ԲՈՒՆԻԱԹԵԱՆ
Առաջնորդ Արխենդիճաւոյց
Պատարագի Երգեցողութիւնը Քառաձայն Կոմիտասեան
Նուագակով Պիտի Կատարէ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԸ
Ղեկավարութեամբ՝
ԲԱՐ. ՆՈՒՊԱՐ ՍԻԿ. ՏԵՄԻՐՃԵԱՆԻ
Սուրբ Սեղանին Պիտի Սպասարկեն
Բար.ք Հրաչ Սուրէնեան եւ Կարօ Գույումճեան Սարկաւագունք

En Confraternidad Argentino - Armenia

El programa radial **En Confraternidad Argentino-Armenia**, que se emitía los sábados por Radio Belgrano, ha dejado de emitirse a partir del presente mes de junio, hasta una nueva reprogramación que se indicará oportunamente.

Latinarmen Publicidad agradece a las empresas, amigos y colaboradores que hicieron posible el mantenimiento en el aire durante más de 5 años de este mensaje de Paz y de Unidad entre argentinos y armenios, que puso de manifiesto nuestra cultura milenaria para una Argentina joven.

Estudiantes con el Gobernador Deukmekdjian

El gobernador de California, Georges Deukmekdjian, habló a estudiantes representativos de seis escuelas armenias de California, en una reunión realizada el pasado 6 de mayo. Estuvieron presentes las escuelas Marie Manoogian (U.G.A.B.) de Canoga Park, Alex Pilibós de Hollywood, Santos Mártires Feradjian de Encino, Escuela Armenia Mesrobian de Pico Rivera, Escuela Vahan y Anoush Chamlian de Glendale y la escuela de la comunidad armenia de Fresno.

Los estudiantes visitaron el Capitolio, cenaron en la cafetería e hicieron una gira dentro del Complejo de las oficinas del gobernador.

La fotografía muestra al bobernador Deukmekdjian junto a los estudiantes y profesores visitantes.

El secuestro de la delegación armenia

La delegación oficial armenia que viajó al Canadá para concertar un convenio referido a la reconstrucción, integraba el grupo de 150 pasajeros de un avión de American Airlines que fuera secuestrado en el viaje de Los Angeles a Miami por un inmigrante cubano, quien alegó tener una bomba y ordenó que el avión se desviara hacia Cuba.

No obstante, el piloto retornó a Miami cuando comprobó que no tenía combustible para llegar a Cuba. El secuestrador liberó a los pasajeros y se entregó a la policía.

Los delegados armenios, si bien pasaron un mal momento no sufrieron daño alguno.

Como se recordará, esta delegación estaba integrada por León Sahakian, Garlen Dallakian, Vasily Kazarian y Eduard Akopian.

COCINA

Brochetes con salsa de camarones

(4 personas)

INGREDIENTES:

3 rodajas de atun, 200 grs. de camarones, sal, pimienta.

SALSA:

1 cucharadita de salsa ketchup, 2 cucharadas de cognac, 1/2 cucharadita de salsa de soja, 1 cucharadita de fécula de maíz, 1 vaso de vino blanco.

Sona de Guezikarian

PREPARACION:

Cortar el pescado en trozos chicos. Insertar en las agujas de brochetes, alternando un trozo de pescado con 1/2 camarón, hasta completar. Cocinar a la plancha o al horno, haciéndolos girar para que se doren parejos. Colocar en una cacerolita con la salsa ketchup, el vino blanco, el cognac y la salsa de soja. Espesar con la fécula diluída, condimentar. Servir los brochetes rociados con esta salsa.

Sociales

15 años

Con motivo de cumplir 15 años María Celeste Arslanian, hija de Manuel y María Angélica Arslanian, tuvo lugar una brillante fiesta juvenil en los salones del Buenos Aires Sheraton Hotel.

Enlace

El sábado 24 de corriente se realizará en la Iglesia Catedral San Gregorio El Iluminador, el casamiento de la Srta. Anna Kajvedjian con el Sr. Ohannes Dagdeviren. Serán padrinos de la ceremonia los el Sr. Jachadur Dagdeviren y la Sra. Anyel de Dagdeviren.

Agradecimiento

La Sra. **Ana Sarkissian de Tchataldjakian** agradece por este medio a familiares y amigos que, el domingo 4 del corriente participaron de la misa celebrada en la Iglesia Surp Hagop, de Valentin Alsina, en memoria de su madre **Martha Sarkissian, al cumplirse 40 días de su fallecimiento.**

Taller de Cocina para Niñas

Armenia - Internacional
Repostería - Decoración
Diana Kazelian de Boudourian 552-7582

Dr. Arturo Balassanian
Escribano
Registro Notarial 1094
Florida 716 2° Piso - Of. "K"
T.E.: 322-2768

. Remises
. Sepelios
. Traslados
CASA Rivera
CORALLC, CUFARO Y CIA.
Jubilados, pensionados, cónyuges y fliares. sin cargo
Av. Córdoba 4902. T.E.: 773-2800/772-3288

VENDEDOR/A COMPETENTE
en Lencería y Medias
Presentarse de 8 a 18,30 hs.
Larrea 331 - Buenos Aires

TERKA
S.A.C.I.F.I. y A.
Fábrica de tejidos
Fábrica:
Av. Dr. Arturo Illia 2740 - (1754) San Justo Bs. As.
TE. 651-1651/0634
Administración y ventas:
Moreno 1235 (1091) Cap. TE. 37-3829/6102

EL PROFESIONAL LOS RECETA
BARTAMIAN LOS DISEÑA
SU HIJO LOS PREFIERE
LINEA PIE/RECTOR
DE ORTOPEDIA
BARTAMIAN

ARTICULOS DE ORTOPEDIA EN GENERAL
Descuentos desde el 30% a Obras Sociales.
Consulte con su Obra Social sobre otros beneficios.
ORTOPEDIA OB
Bartamian
Av. Belgrano 1699 TE. 45-5213 Bs. As.
Av. 7 N° 1134 TE. 3-4935 La Plata

Periódico Armenio "SARDARABAD" de la ASOCIACION CULTURAL TEKEYAN

Redacción y Administración
Cnel. Niceto Vega 4779
1414 - CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771-2520
Horario de atención: *Lun. a Vier. de 10.00 a 19.00 hs.*

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 78.836
Director
MIHRAN SARAFIAN
Corresponsalía, receptoría de avisos y suscripciones en
BRASIL
Sr. Hrair Chahinian
Av. Coxingui 191 Ap. 84
Cep. 00579 - San Pablo
T.E.: 813-6731

URUGUAY
Dr. Pedro Tanielian
Benito Blanco 675 Ap. 201
T.E.: 70 31 74 Montevideo